УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

2008
грудень

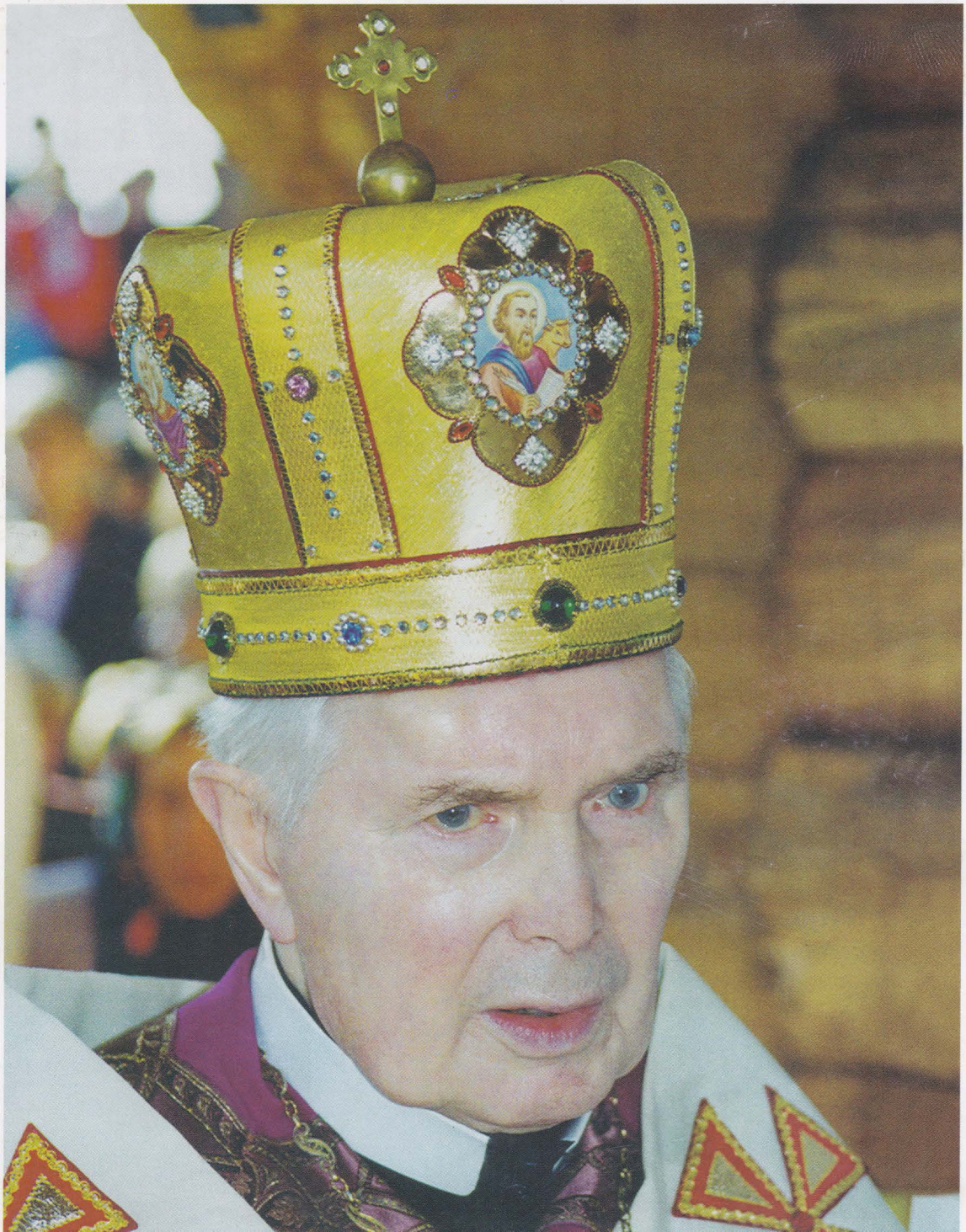

СПОГАД ПРО ВЛАДИКУ СОФРОНА ДМИТЕРКА, ЧСВВ

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА....3

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА ГРУДЕНЬ....5

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА СІЧЕНЬ....6

ПОКРОВИТЕЛЬ НА СІЧЕНЬ
СВЯТИЙ ФАБІЯН (20 СІЧНЯ)....7

о. Прокопій ЛОТОЦЬКИЙ, ЧСВВ
СЛОВО БОЖЕ У ЖИТТІ ХРИСТИЯНИНА....8

РЕВНИЙ ПРАЦІВНИК
У БОЖОМУ ВИНОГРАДНИКУ....9

о. Йосафат КОВАЛЬ, ЧСВВ
о. д. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ
ДИЯКОНСЬКІ СВЯЧЕННЯ
У ПРОВІНЦІЇ ОТЦІВ ВАСИЛЯН В УКРАЇНІ....11

с. Томія БРОДОВИЧ, СНДМ
ЇЇ СВЯТИЙ ОБОВ'ЯЗОК — МОЛИТИСЯ ЗА ВСІХ НАС....13

о. Діонисій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ
СЛАВНЕ БУЛО ЖИТТЯ ТВОЄ Й УПОКІЙ ТВІЙ МІЖ
СВЯТИМИ ПРЕОСВЯЩЕННИЙ ВЛАДИКА
СОФРОН СТЕПАН ДМИТЕРКО, ЧСВВ....15

о. Діонисій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ
ВІН ВОЗНОСИВСЯ ДО БОГА І РОЗМОВЛЯВ З НИМ
БРАТ ДІОНІСІЙ ЮРІЙ МАСЬОВИЧ, ЧСВВ....22

о. Йосафат КОВАЛЬ, ЧСВВ
ЙОГО ЖИТТЯ БУЛО КОРОТКЕ, АЛЕ ПРАВЕДНЕ....24

с. Томія БРОДОВИЧ, СНДМ
«ВОЛЯ БОЖА — МІЙ РАЙ»....25

Любов ДІВЧУР
ДОРОГА ДО НЕБА
СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ОТЦЯ ЙОСАФАТА ВОРОТНЯКА, ЧСВВ....30

Петро ШКРАБ'ЮК
ВІН ПРАЦЮВАВ ПЛІЧ-О-ПЛІЧ З ВАСИЛЯНАМИ....31

Стефан КРАСНОМОВЕЦЬ
ЖЕРТВИ МОЛОХА. ПАМ'ЯТІ НЕВИННИХ ЖЕРТВ
ГОЛОДОМОРУ 1932-33 РОКІВ....33

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
ПОКЛИКАННЯ У ЛАЗАРЕТІ....35

Леся ШТИКАЛО
КРОСВОРД «ЩАСЛИВОГО ВСІМ ДНЯ»....40

Наталія ЛЕХ
МІСІОНАРЧИК. ДВІ СЛОВІ....41
ВОСЬМА ЗАПОВІДЬ БОЖА
«НЕ СВІДЧИ НЕПРАВДИВО ПРО БЛИЖНЬОГО СВОГО!»....42

У НАШІЙ ПОШТІ....44
ІСТОРІЯ-КРОСВОРД....44

Соломія КОРНИЧ
НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК....46

Наталя НАЗАР
ЛИСТ СВЯТОГО МИКОЛАЯ....49

Соломія КОРНИЧ
КРОСВОРД «СВЯТИЙ МИКОЛАЙ»....50

ЧАС НАВЕРНЕННЯ Й ЖИТТЯ У СВЯТОМУ ДУСІ

Ієромонах Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
головний редактор

Кожна людина має право на гідне життя, але також має право гідно, по-людськи, померти. В час Пилипівки, передріздвяного посту, очікуючи свята Народження Божого Сина, заглиблюємося у Таїнство зародження людського життя, його смислу і, звичайно, закінчення. Адже життя і смерть ідуть поряд. Народ уже віддавна зауважив: там, де з'явилася дитяча колиска, обов'язково з'явиться й домовина. Тому ми, живучи у цьому світі, постійно пам'ятаємо про наше призначення до вічного життя, до зустрічі з Богом в іншому, вічному світі. Життя дане нам для того, щоб у ньому ми Бога полюбили, Йому довірилися й увійшли у служіння Його Слову. Кожен покликаний до уважного слухання і виконування Божої волі, а це найкраще, що можемо для себе осягнути.

На цьому шляху ми ніколи не залишаємося самі — Господь завжди поруч із нами, Він провадить нас і керує нашим життям. З упевненістю можемо твердити: Господь Бог із нами й у житті, й у смерті! Радіючи нашим успіхам, святкуючи різноманітні свята й відзначаючи ювілеї, приймаємо також дійсність минущості цього світу й очікування життя майбутнього віку, де оглядатимемо Бога лицем у лице. Тому для християнина смерть — не трагедія, а початок нової надії, не смуток, а «вічная пам'ять», бо вічно пам'ятати може лише Той, Хто і Сам є вічний.

В листопаді ми попрощалися з владикою Софроном Дмитерком, ЧСВВ, довголітнім єпископом Івано-Франківської єпархії, який провадив цю частину Святої Христової Церкви в буремні часи виходу з підпілля, відновлення і становлення її звичайних структур, відродження і розвитку духовного життя в умовах свободи й можливості вільного визнавання своєї віри. Саме тоді, коли так бракувало спокою і терпеливості, взаємного розуміння й толерантності, не

вистачало священиків, щоби обслужити всі парафії, владика Софрон мудрим управлінням, терпеливістю і запопадливістю надав Церкві того динамізму, спокою і віри, які забезпечили їй стабільність і розвиток на майбутнє. В останні роки владика засвідчив Христову віру в терпінні, віддаючи себе повністю в Господні руки.

Листопад — час спогадування українських святих: святого священномученика Йосафата і блаженної Йосафат Гордашевської, співзасновниці згромадження сестер Служебниць Непорочної Діви Марії. Їхнє життя і їхня смерть недвозначно стали перемогою. Тому ці дні для нас — радість. Радість, про яку говорив Христос у святій Євангелії: «Оце й ви нині в журбі. Але я вас знову побачу, і зрадіє ваше серце. І ніхто ваших радощів від вас не забере» (Ів 16,22). У цій радості ми єднаємося в молитві із владикою Софроном Мудрим, ЧСВВ, який 27 листопада відзначив 85-літній ювілей життя, а цього року святкує також п'ятдесятиліття священства і шістдесятиліття монашого посвячення. Бажаємо, щоби його служіння надихало вірних до подвижництва у Христовій вірі, любові до Бога і Його святої Церкви.

Не можемо обминути увагою також і фінансову-економічну кризу у світі й Україні. Христос не бажав, щоби його учні перебували у злиднях (пор. Ді 4,34). Не знаємо, чи наші політики здатні гідно вийти з цієї ситуації. Тому, пам'ятаючи про нашу відповідальність перед Богом за країну і народ, звертаємо наші очі до Бога і пресвятої Його Матері, аби надихали нас і давали нам розум і мудрість, аби не впадати у відчай, не втопитися у матеріалістичній зажерливості, вміти за себе постояти, мати добре серце, щоби допомогти ближньому. Нехай цей піст стане для нас добрим часом для навернення, покаяння і життя у святому Дусі.

МІСІОНАР
УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

Заснований у 1897 році
Засновники — Отці Василіяни
Реєстраційне свідоцтво КВ № 5133 від 18.05.2001 р.

Передплатний індекс — 23959

Адреса редакції:
м. Львів, 79019, вул. Б. Хмельницького, 36
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел/факс: 72-46-94
e-mail: misionar@lviv.farlep.net
URL: www.osbm.in.ua

Підписано до друку 29.11.2008 Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Зам.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській друкарні видавництва
Отців Василіян «Місіонер».
80300, Львівської обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

Головний редактор:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
Редакційна колегія:
о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о.д. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ
Віра АРІВ
Літературна редакція:
Богдана ЩУРКО
Дизайн та комп'ютерна верстка:
Микола ЯЦКІВ

Передруки і переклади дозволені
за поданням джерела.
Редакція зберігає за собою право
виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

© Журнал "Місіонар", 2008

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

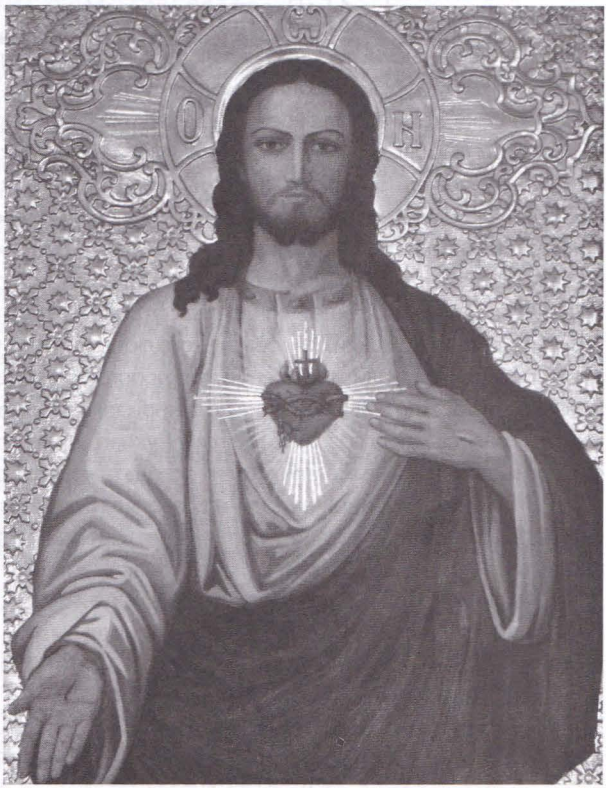

Ось Серце, що так дуже полюбило нас...

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ГРУДЕНЬ

(З благословення Святішого Отця)

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоби Церква, всупереч все більше розповсюджуваній культурі насильства і смерті, своєю апостольською та місійною діяльністю відважно поширювала культуру життя.

МІСІЙНИЙ: Щоби християни, передусім у місійних країнах, своїми конкретними братерськими вчинками показували, що Дитя, народжене у вифлеємській яскині, є Надією, яка освітлює світ.

МІСЦЕВИЙ: Щоби вірні в Україні часто зверталися до особистого читання Святого Письма і в ньому знаходили відповіді на свої запитання і проблеми.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА СІЧЕНЬ

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб у родині особа виховувалася у любові, стремлінні до особистого зростання та передавання віри.

Церква у своїй науці постійно наголошує, що подружній стан і взагалі родина не є випадковою соціальною структурою, породженою якимись особливими історичними чи економічними причинами. Якраз навпаки, кожна сім'я є носієм реалізації відвічного Божого плану спасіння людини, бо є знаком і прикладом любові, до якої завжди виховував і надалі виховує нас сам Господь. Правда про родину закорінена у правді про кожну конкретну людину, яку безмірно любить Бог і не тільки бажає їй добра, але й усіма можливими способами сприяє її всебічному розвитку та особистому щастю. Саме тому кожна християнська родина має великий привілей — бути місцем, де розпочинається і триває виховання до любові, особисте зростання та передавання дару віри з покоління в покоління. Зрозуміло, що кожна родина поодинці, ба більше — відірвана від Бога, не має ні сили, ні навіть найменшого шансу, щоби творити клімат, необхідний для нормального людського життя. Тільки та родина, яка глибоко закорінена в Бозі, буде йти і провадити довірені їй душі дорогою до правдивого і вічного щастя. Звичайно, особиста довіра до Бога, а що більше — цілої родинної спільноти, потребує чимало зусиль та терпеливості, але у кожнім разі, саме це дозволить Святому Духові бути не тільки вчителем, а й рушійною силою кожної сім'ї. Бо інакше, як каже псалом: «Коли Господь та не будує дому, дарма працюють його будівничі». (Пс. 127,1). Молімося, щоби кожна родина дозволяла Богові підтримувати у собі вогнище взаємної любові, керуватись Божими цінностями в процесі самореалізації та завдяки практиці своєї віри, гідно та успішно передавала від батьків до дітей світло євангельської науки.

МІСІЙНИЙ: Щоби різні християнські конфесії, усвідомлюючи необхідність нової євангелізації в сучасну епоху глибоких перемін, докладали зусиль для проголошення Доброї Новини та прямування до повної єдності всіх християн, і так давали щоразу вірніше свідчення Євангелії.

З розвитком демократії у світі, зокрема права свободи совісті, тобто особистого права кожної людини визнавати будь-яку релігію, або не визнавати жодної, нікого не дивує довгий список офіційно зареєстрованих релігійних одиниць. На цьому тлі дещо спокійніше люди сприймають конфесійний поділ між християнами, хоча саме це є однією з найбільших церковних проблем, а неодноразово й причиною згіршення, як для самих християн, так і для представників інших релігій. У світі, зокрема в Україні, на жаль, не бракує негативних прикладів неприязні, а то й ворожості між тими, хто називає себе християнами, але належать до різних конфесій. Екуменічний рух, який розвивається останніми роками, приніс багато позитивних зрушень у прямуванні до повної єдності всіх християн. Це справді тішить, оскільки істиною є те, що попри все християни мають між собою більше спільного, аніж того, що могло б їх роз'єднувати. До цього слід зарахувати не тільки елементи внутрішні, зокрема бажання усіх без винятку християн практикувати заповіді любові, але також і зовнішні чинники, які вказують на відверту загрозу християнським цінностям навіть там, де вони мають багатовікову традицію. Отож спільною і актуальною справою для усіх християн залишається місія євангелізації, передусім такої, яка здійснюється прикладом чеснотливого та сповненого віри життя. Молімося, щоб усі християни світу, незалежно від своєї конфесійної приналежності, пильно вдивлялися в обличчя Христа і намагалися бути вірними послідовниками Його Євангелії. Це зможе дати сили кожному віруючому бути у єдності з Богом, а також поступово усіх нас знову об'єднати у спільноту, яка має «одне серце» і «одну душу» (пор. Ді. 4,32), та щоб у такий спосіб голосити Добру Новину усім народам світу.

МІСЦЕВИЙ: Щоби в умовах світової економічної кризи українці зберегли спокій, не переставали допомагати потребуючим, а наша держава якнайшвидше подолала наслідки цієї скрути.

Вже кілька місяців триває світова економічна криза. Хоча людство вже неодноразово переживало подібні ситуації, та ще ніколи це не відбувалося такими швидкими темпами. Це свідчить про тісну взаємозалежність між економіками поодиноких держав. Аналізуючи причини постання нинішньої скрути та намагаючись передбачити її можливі наслідки, експерти в економічній сфері подають твердження, які часто різняться між собою. На жаль, і Україну не оминуло падіння економічних показників, що негативно відбилося на всіх сферах суспільного життя нашого народу. Це своєю чергою помножує у людських серцях неспокій, а часто і відчай. Тільки ті, хто через призму віри дивиться у майбутнє, зможуть зберегти рівновагу духа. Найважливіше — попри все зберегти своє християнське обличчя, бо кожна біда, крім негативних наслідків, дає змогу здобути та загартувати людські чесноти. Саме в умовах погіршення умов нашого життя ми як християни покликані ще відважніше нести своє служіння усім потребуючим. Цим ми показуємо, що для нас є важливішими наші ближні, ніж будь-який добробут чи економічний прогрес, пам'ятаючи слова Христа: *«Яка бо користь людині, як світ цілий здобуде, а занапастить власну душу?»* (Мт 16,26). Багатство не є чимось поганим, якщо служить не забаганкам егоїзму, а побудові спільного добра. Молімося, щоби наша держава якнайшвидше подолала усі наслідки останньої світової економічної кризи, засвоїла на майбутнє урок сьогодення і відновила пульс свого розвитку.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА СІЧЕНЬ СВЯТИЙ ФАБІЯН (20 СІЧНЯ)

Святий Фабіян, папа і мученик, народився в Римі 10 січня 236 року. Спочатку був звичайним сільським священиком, а згодом, після мученицької смерті св. Антера, посів замість нього єпископський сан. Як єпископ св. Фабіян активно зводив нові церкви, головно на гробах відомих тоді мучеників та організовував моління над катакомбами, де переховувалися християни. Існує навіть передання, що св. Фабіян охрестив імператора Филипа Аравітянина (244-249), якого навернув сенатор Понтій.

Історик Євсевій (260-340) розповідає, що під час виборів папи над головою св. Фабіяна з'явився голуб, в якому усі християни добачили знак Святого Духа.

Саме за часів понтифікату цього двадцятого за чергою папи відбулося вигнання християн з Риму, яке спровокував імператор Декій. Переслідування набуло такого розмаху, що багато християн змушені були втікати далеко від своїх домівок, провадячи пустельницьке життя.

Папа Фабіян відзначився великими організаторськими здібностями, зокрема щодо впорядкування римських єпархій. Поділив Рим на сім церковних округів, які було названо дияконатами, тому що їх очолювали дияконами. Їм папа доручив збирати акти мучеників, тобто протоколи судових вироків і фізичних розправ над ними. Він також розпорядився перенести мощі свого попередника св. папи Понціана з Сардинії до Рима. Висвятив сім єпископів і вислав їх на місійну працю до Галії (сучасна Франція).

20 січня 250 року папу Фабіяна замучено у римській в'язниці за наказом імператора Декія (200-251) і поховано на кладовищі Каліста.

В іконографії св. Фабіяна зображують в папському вбранні, в понтифікальному каптурі або тіарі. Часом над його головою малюють голуба, а особистими атрибутами святого є ангел, хрест та пальмова галузка — символ мучеництва.

СЛОВО БОЖЕ У ЖИТТІ ХРИСТИЯНИНА

о. Прокопій ЛОТОЦЬКИЙ, ЧСВВ

Святе Писання — це живе Боже Слово, яке, випливаючи вже з його природи, має бути проголошеним, сповіщеним іншим, розказаним людською мовою, та не лише це — воно повинно бути видимим. Це Слово, яке чуємо, воно виходить з уст Божих і входить у наш світ буття та сферу нашого існування, *воно з небуття приводить все в нове буття*. Слово, що його промовляє Бог, уже не може замовчати, воно не може завмерти, воно не може бути недіяльним, отож, це Слово започатковує нове життя.

Боже Слово в одну мить, коли його читаємо, входить у всі закутки нашого життя, воно не дає спокою для сумління, яке деколи є приспаним життєвими дрібницями, біганиною за банальністю та поверхневим ставленням до навколишнього світу. Пророк Єремія каже: «*Чи ж моє слово не схоже на вогонь, — слово Господнє, — на молот, що розбиває скелю?*» Це Слово розбиває всю людську марноту і подає людині світло на її шляху. Псальмопівець Давид каже: «*Слово твоє — світильник перед ногами в мене, світло на моїй стежці*». Боже Слово переображує людину в її мисленні, діянні, поведінці та ставленні до цього світу. Божі Слова можуть оздоровити людину, намащуючи цілющим бальзамом людські рани, вони також очищають нас, дають радість і певність: «*Уже і ви чисті, — словом, яким промовляв я до вас*», «*Я казав вам так для того, щоб була у вас моя радість і щоб ваша радість була повна*». Під час читання Слова Божого нам відкривається саме Боже серце і Його благовоління щодо особи.

Сьогодні люди дуже мало знаються на Святому Писанні і по-різному його тлумачать. Але ніколи не пізно взяти до рук Біблію, щоби почати її читати, як це свого часу зробив Св. Августин у часі його навернення. Він почув тихий голос у серці, який говорив: «*Tolle lege*» — візьми і читай... «*Візьми і читай*» — це актуальне запрошення і для всіх нас поєднатися з Богом через Святе Писання. Потрібно, щоби це «божественне читання» стало для нас постійним правилом — вірною відповіддю, воплоченою у конкретному житті.

Слово Боже нас будує, скеровує наші ноги до праведності, воно нас захищає від нечистого світу, лише дозвольмо, щоби воно було нами прийнятим, зрозумілим, запало в душу завдяки нашим людським можливостям. Про це гарно каже апостол Іван в Книзі Одкровення: «*От, стою при дверях і стукаю: як хто почує голос мій і відчинить двері, увійду до нього і вечерятиму з ним і він зо мною*». Ось бачимо, що прийняття Слова і Євхаристії — це один і той самий акт в нашому житті, бо той самий Христос, який приходить до нас у Слові, це той самий Господь, що приходить у Євхаристійній жертві.

Христос переходить дорогами наших міст і сіл, Його Слово торкається до вуха наших сердець. Якщо це Слово не перейде через нас, то залишимося самотніми і надто обмеженими зі своїм закритим світом. Тому потрібно, щоби Боже Слово свобідно увійшло в наше життя, а в цьому допоможе нам Божа благодать, яка перша діє у нас і спонукає, щоб нашою вірою і довір'ям на Бога ми йому постійно відповідали любовною взаємністю.

РЕВНИЙ ПРАЦІВНИК У БОЖОМУ ВИНОГРАДНИКУ

■ *преосвященний владика Софрон МУДРИЙ, ЧСВВ*

Потрійний ювілей — саме цей вислів супроводжував урочистості в Івано-Франківській єпархії УГКЦ, що відбулися 27 листопада з нагоди 85-річчя життя, 60-ліття монашества, 50-річчя священства преосвященного Владики Софрона Мудрого, ЧСВВ — емерита Івано-Франківської єпархії, ректора Івано-Франківської Теологічної Академії.

Святкування розпочалися зустріччю Блаженнішого Любомира Гузара — Глави УГКЦ, якого радо вітав єпарх івано-франківський, владика Володимир з отцями: о. Володимиром Чорнієм — канцлером, о. Іваном Репелою — деканом івано-франківським, о. Юрієм Новицьким — настоятелем Катедрального Собору ГНІХ та о. Олегом Каськівим — ректором ІФДС, і запросив до храму на подячну молитву, якою була велична Архиєрейська Літургія, котру очолив сам ювіляр у присутності Блаженнішого Любомира Гузара. З ним співслужили єпископи: владика Володимир Війтишин — єпарх івано-франківський, владика Діонісій Ляхович — куріяльний єпископ Київської архиєпархії, владика Гліб Лончина — куріяльний єпископ Київської архиєпархії, апостольський візитатор для українців греко-гатоликів Італії, Іспанії й Ірландії, владика Юліян Ґбур — єпарх стрийський, владика Тарас Сеньків — єпископ-помічник Стрийської єпархії, Владика Юліян Вороновський — єпарх самбірсько-дрогобицький, владика Ярослав Приріз — єпископ-помічник Самбірсько-Дрогобицької єпархії, владика Василь Семенюк — єпарх тернопільсько-зборівський, владика Миколай Сімкайло — єпарх коломийсько-чернівецький, владика Степан Меньок — екзарх донецько-харківський, владика Йосафат Олег Говера — екзарх луцький, архиєпископ-митрополит львівський РКЦ Мечислав Мокшицький, о. Дмитро Григорак, ЧСВВ — апостольський адміністратор Бучацької єпархії, а також священики: о. Володимир Смолин, о. Володимир Вітовський, о. Володимир Чорній, о. Іван Репела, о. Юрій Новицький, о. Святослав Шевчук, о. Михайло Димид, о. Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ — протоігумен отців Василіян в Україні, о. Володимир Палчинський, ЧСВВ, о. Святослав Кияк, о. Олександр Левицький та багато інших ієреїв Івано-Франківської та сусідніх єпархій УГКЦ й РКЦ.

Під час Божественної Літургії Блаженніший Любомир виголосив привітальну проповідь для ювіляра, в якій насамперед подякував усім

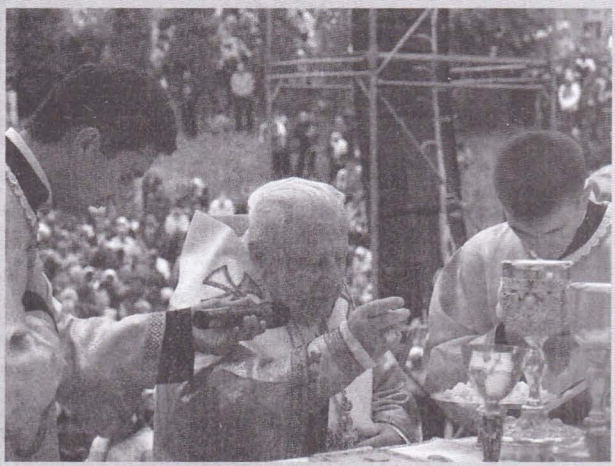

■ *Владика Софрон МУДРИЙ — невтомний працівник на Христовій ниві*

присутнім єпископам, священикам, монахам, монахиням, усім вірним та парафіянам, а також усім представникам влади різних рівнів за присутність на ювілеї співбрата владики Софрона Мудрого, ЧСВВ. Основною думкою привітальної промови було покликання: чи справді ми його сповняємо і як? На прикладі ревного служіння Богові і людям владики Софрона, який гідно використав свої таланти, примножив їх і продовжує далі, незважаючи на роки життя, бути ревним працівником в Божому винограднику, подавати приклад та натхнення для служіння...

На закінчення Літургії зі словом привітання виступив владика Володимир Війтишин. Він привітав владику Софрона з ювілеями, пригадав про його багаторічну працю для добра Церкви та розвитку Івано-Франківської єпархії УГКЦ і зачитав привітання від Папи Венедикта XVI, який уділив своє Апостольське Благословення. Слова радості та найкращі побажання висловив архиєпископ-митрополит львівський РКЦ Мечислав Мокшицький, передавши також щирі вітання від кардинала Мар'яна Яворського. Було зачитано привітання від архиєпископа Івана Юрковича — Апостольського Нунція в Україні, від патріарха київського і всієї Руси-України Філарета.

Линули привітання і побажання для Владики й від усіх представників міської та обласної влад міста, депутатів України, місцевої інтелігенції, ректорів вищих навчальних закладів, викладачів, вірних та всіх людей, із якими владика Софрон розпочинав працю на теренах Івано-Франківської єпархії.

В цей день в Івано-Франківському обласному музично-драматичному театрі ім. І. Я. Франка відбулася урочиста Академія, яку так тепло провів заслужений журналіст України, композитор, виконавець української пісні п. Богдан Кучер. Вечір привітань тісно переплітався з українською духовною і сучасною піснею у виконанні церковних хорів міста, муніципального, семінарійного, а також хору Католицької школи ім. Василія Великого. Звучали пісні гуртів «Скеля», «Діти Світла» і окремих відомих виконавців Прикарпаття.

На завершення Владика Софрон Мудрий, ЧСВВ виступив з подячним словом, у якому виокремив найголовніше: що уся праця довгих років його життя присвячена на славу Божу, добро Церкви та Батьківщини — України.

■ *під час святкувань у драматичному театрі*

ДИЯКОНСЬКІ СВЯЧЕННЯ У ПРОВІНЦІЇ ОТЦІВ ВАСИЛІЯН В УКРАЇНІ

о. Йосафат КОВАЛЬ, ЧСВВ
о. д. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

У неділю 16 листопада 2008 року у храмі Преображення Господнього василіянського монастиря, що на Ясній горі в Гошеві, відбулися дияконські свячення п'ятьох василіянських ченців, які уділив преосвященний владика Софрон Мудрий, ЧСВВ, єпископ-емерит Івано-Франківської єпархії. Архиєрейську Божественну Літургіюразом із владикою Софроном співслужили о. Артемій Новіцький, ЧСВВ, віце-ректор Василіянського інституту філософсько-богословських студій ім. Йосифа Рутського у Брюховичах; о. Йосафат Коваль, ЧСВВ, представник о. Протоігумена, Економ Провінції Найсвятішого Спасителя; о. Мартин Хабурський, ЧСВВ, директор василіянських місій; о. Яків Яремчук, ЧСВВ та інші, були присутні ченці-василіяни, родичі та численні вірні.

Під час проповіді владика Софрон, на основі притчі про багача і Лазаря, звернув увагу на те, як людина має проводити своє життя, які цінності повинні переважати в її житті, чого найперше їй потрібно шукати. Ченці, які приймуть дияконські свячення, вибрали дорогу наслідування Христа, голошення Його Євангелія, вибрали частку, що не відніметься від них. Тож потрібно молитися за них, аби вони якнайкраще виконали цей свій добрий задум.

Після завершення євхаристійного канону розпочався обряд поставлення в диякони п'ятьох братів. Четверо з них: Антоній Яремчук, Йоаким Ошуст, Йосиф Щур, Миколай Микосовський, — є студентами Василіянського інституту у Брюховичах (Львів), а бр. Вінкентій Слободян, який упродовж останнього року перебував на служінні в Гошівському монастирі, — випускник Вищої духовної семінарії у Перемишлі, Польща.

Від імені Протоігумена Провінції кандидатів до дияконату представив о. Йосафат Коваль, ЧСВВ. Під час свячень владика Софрон вручив кожному з новопоставлених дияконів орар, служебник і кадильницю, щоразу виголошуючи «Аксіос», тобто «Достойний». Опісля диякони стали до престолу і так — з владикою та усіма священиками — співслужили Святу Літургію.

Наприкінці Служби Божої владика Софрон виголосив многоліття Святішому Отцеві Венедикту XVI, єпископам, священикам, монашеству, всім вірним, як також новопоставленим дияконам. О. Йосафат Коваль, ЧСВВ, від імені Управи Провінції подякував

■ *Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, Вінкентій СЛОБОДЯН, Йосиф ЩУР, вл. Софрон МУДРИЙ, Йоаким ОШУСТ, Антоній ЯРЕМЧУК*

преосвященному владиці Софрону за уділення дияконських свячень ченцям-василіянам, за його любов до Василіянського Чину (до якого Владика належить вже 60 років) та за готовність завжди допомогти та послужити. Користуючись нагодою, о. Йосафат також привітав владику Софрона з ювілеями, які він відзначає цього року: 85-ліття життя, 60-річчя монашого покликання та 50-ліття священичого служіння, — та побажав владиці міцного здоров'я, довгих років життя для служіння Богові та Його Церкві. Опісля о. д. Йоаким Ошуст, ЧСВВ, від імені новопоставлених дияконів подякував владиці Софрону за уділення свячень, а батькам — за дар життя та за те, що віддали своїх синів на служіння Господеві, також подякував усім присутнім у храмі за участь у цьому торжестві.

■ *Антоній ЯЦУРА, Никанор СИТАР, вл. Софрон МУДРИЙ, ЧСВВ, Анастасій ПАНЬКЕВИЧ, Бернард ПІДГІРНИЙ*

А через два тижні преосвященний владика Софрон Мудрий на запрошення о. Протоігумена Йоанікія Чверенчука, ЧСВВ, завітав до Василіянського інституту у Брюховичах. Тут у неділю 30 листопада під час Архиєрейської Святої Літургії в семінарійній каплиці монастиря св. Йосифа він уділив дияконські свячення студентам-старшокурсникам Василіянського інституту Анастасієві Панькевичу, Бернардові Підгірному, Антонієві Яцурі та Никанорові Ситару. На свято, крім василіянської чернечої братії, завітали родичі, друзі новодияконів, сестри-монахині та вірні миряни.

Під час проповіді Кир Софрон Мудрий спершу застановився над подіями, описаними в недільному євангельському читанні: оздоровлення недужої жінки та повернення до життя доньки Яіра. Владика підкреслив значення тієї непохитної віри, яка дає можливість людині брати участь у всемогутності самого Бога і веде до спасіння душі, що є найважливішим завданням кожного. Хвороби, болі, — вони знайомі чи не всім під небом. Але не вони є остаточним призначенням людини. Як віра єднає з Богом, так невірство віддаляє людину від її Творця.

Після Святої Літургії о. Протоігумен Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ, звернувся до владики Софрона зі словами радості і щирої подяки. Він пригадав усім присутнім про відсвяткований 27 листопада в Івано-Франківську потрійний ювілей владики: «Думаю, що найкращим даром до Вашого ювілею, Преосвященний владико, є те, що маємо цих послідовників». А також додав, що ідеал святого Василія Великого, представлений у символічний спосіб в гербі Василіянського Чину, яким є вогненний стовп, обрамлений дубовим і лавровим віттям, є глибоко вкорінений у серці владики Софрона, справжнього послідовника св. Василія. Подяку владиці-святителеві, батькам і родинам, а також співбратам по Чину і всім присутнім від імені всіх новопоставлених дияконів склав о. д. Никанор Ситар, ЧСВВ.

«Ідіть відважно і працюйте», — заохотив наостанку нововисвячених дияконів владика Софрон.

Нехай же Христос Господь благословить усіх наших новопоставлених дияконів на вірне та ревне служіння у Його святій Церкві.

ЇЇ СВЯТИЙ ОБОВ'ЯЗОК – МОЛИТИСЯ ЗА ВСІХ НАС

с. Томія БРОДОВИЧ, СНДМ,
м. Кула, Сербія

«Не плачте, я буду вам кориснішим після своєї смерті і допоможу вам більше, ніж за свого життя» (св. Домінік)
«Моїм постійним заняттям у небі буде чинити добро на землі» (св. Тереня від Дитятка Ісуса)

20 листопада кожного року наша св. Церква й усі її вірні, а зокрема сестри Служебниці Непорочної Діви Марії урочисто й молитовно святкують пам'ять Блаженної Йосафати Гордашевської, співзасновниці Згромадження сестер Служебниць НДМ, першої сестри Служебниці, яку Папа Іван Павло II 2001 року проголосив Блаженною. Нижче подаємо короткий матеріал про блаженну Йосафату, який напевно заохотить молитися до неї і просити потрібних ласк у Господа через її заступництво!

Перед своєю блаженною смертю наша Мати Йосафата запитала одну співсестру, яку ласку для неї вона має в небі попросити в Господа. До щирої відповіді сестри: «Залишитись до смерті у Згромадженні», – Блаженна додала: «І стати святою».

Стати досконалою, як і Отець її Небесний, блаженна Йосафата прагнула ціле своє життя, яке проводила у глибокому молитовному з'єднанні з Богом, самозреченні й умертвлінні. Закликаючи своїх співсестер: «Будьте святі!», вона прагнула святості з цілого свого серця, люблячи Господа палкою і безумовною любов'ю, беззастережно уповаючи на Його святу волю і вірячи у святі правди Його Церкви.

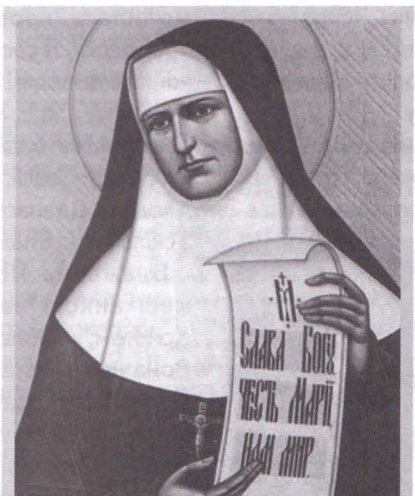
■ *блаженна Йосафата ГОРДАШЕВСЬКА*

«Ніхто з нас не живе для себе самого і ніхто не вмирає для самого себе», – писав до Римлян св. апостол Павло. Блаженна Йосафата цілковито жила для інших і померла для інших. Досягнувши у своєму повному жертви житті найвищого ступеня святості, вона відійшла до щасливої вічності, до Небесного Єрусалима, за яким цілий час тужила її душа. Вона знала і розуміла цінність «живої води» і вартість «посідання чистої і не проминаючої радості» впродовж «прекрасного дня, після якого вже ніколи не спаде ніч».

Мати Йосафата була обдарована за свого життя на землі особливими містичними дарами: передбачення і білокації (це дар одночасно перебувати у двох місцях). Слід сказати, що надприродна Божа ласка білокації дається не всім Його святим. Існують свідчення співсестер, які доглядали важкохвору Йосафату, що вона передбачила свою смерть на празник Благовіщення Матері Божої за три тижні наперед.

Чуда білокації Блаженної занотовано на основі правдивих свідчень. Одне з них розповідає про те, як далекий родич однієї вдови по священикові хотів заперечити в суді її заповіт про добровільну передачу хати

сестрам Служебницям для харитативної праці. Він поставив сторожу в оселі, аби сестри не зайняли її. Однієї ночі у замкненій хаті, на кухні, засяяло світло. В ту мить біля сторожа перейшла сестра і пішла до комори. За хвильку вона повернулася, знову перейшла біля чоловіка і зникла, не відкриваючи й не зачиняючи дверей. Сторож злякався і наступного дня сказав родичеві вдови, що сестри вже зайняли будівлю і він не буде її охороняти. Тоді цей чоловік передумав оскаржувати заповіт вдови у суді. Коли ж сестри переселялися до хати, то у сестрі Йосафаті, яка завжди була присутня при відкритті нового монастиря, сторож упізнав монахиню, яку бачив вночі на кухні, коли охороняв хату.

Мати Йосафата завжди намагалася бути покірним знаряддям у Божих руках, тому Господь використовував її для здійснення Своїх Божественних планів. Одна жінка відвідала хвору сестру в лікарні, яка їй у знак вдячності подарувала вервичку. Через якийсь час цю жінку так жорстоко побили російські вояки, що вона не могла ходити. Два місяці лежала нерухомо в ліжку і молилася на подарованій сестрою вервичці. Однієї ночі Мати Йосафата, яка тоді ще жила, приснилася цій жінці і сказала, що Господь вислухав її ревні молитви. Наступного дня та була цілковито здоровою і прожила ще багато років.

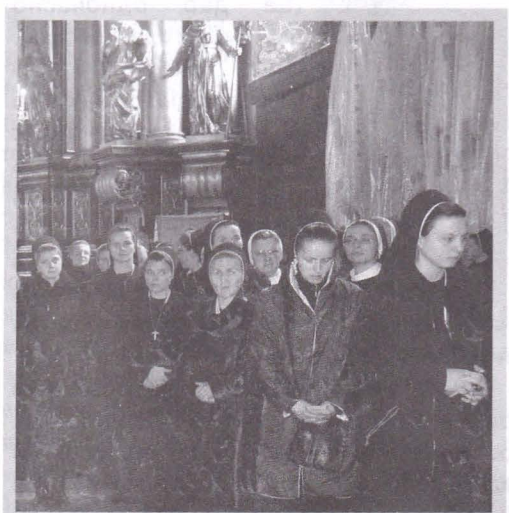

■ *Служебниці Непорочної Діви Марії*

Провівши життя праведне і глибоко чеснотливе, блаженна Йосафата не перестає і нині за нас молитися до Господа, як і обіцяла на смертній постелі. Вона справді гідно, по-святому виконує свій святий обов'язок, вимолюючи в Бога ласку зцілення, навернення, зміни життя.

Уже через п'ять років після смерті «нової української святої», як висловилася тоді одна жінка з Канади, 68 осіб свідчили і дякували Богові за отримані ласки за посередництвом Матері Йосафати. На жаль, список цих свідчень був безповоротно втрачений.

Одна жінка з Америки дуже хотіла вимолити священиче покликання для свого сина, який провадив пусте життя. Поставила у хаті престолик із образочком сестри Йосафати, прибрала його квітами і кожної середи та п'ятниці разом з приятельками і знайомими молилася вервичку за заступництвом преподобної сестри. Нині син цієї побожної жінки є добрим і ревним священиком.

Багато є свідчень, коли після закінчення дев'ятниці до блаженної Йосафати смертельно хворі видужували, а паралізовані вставали з ліжка й ходили. Це знаємо із занотованих розповідей, а скільки чуд Блаженної нам ще не відомі!...

Блаженна Йосафата, будучи святою мешканкою неба, глибоко з'єднана з Христом, улюбленим Обручником своєї душі. Вона не перестає заступатися за нас перед своїм і Його Отцем, приносячи Йому в дар усі заслуги, здобуті на землі у часі свого сповненого терпінь і страждань життя.

Блаженна Йосафата завжди прихиляє своє вухо до наших молитовних благань, вислуховуючи їх зі сестринською і материнською турботою, яка є найбільшою допомогою у наших немочах. Молімося з вірою до блаженної Йосафати у всіх наших потребах, і Господь вислухає наші молитви за її заступництвом.

«Преподобна Мати Йосафато,
моли Бога за нас!»

СЛАВНЕ БУЛО ЖИТТЯ ТВОЄ Й УПОКІЙ ТВІЙ МІЖ СВЯТИМИ

ПРЕОСВЯЩЕННИЙ ВЛАДИКА СОФРОН СТЕПАН ДМИТЕРКО, ЧСВВ (*01.VI.1917 - †05.XI.2008)

о. Діонисій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ

■ *Владика Софрон ДМИТЕРКО, ЧСВВ*

У середу 5 листопада 2008 р. перестало битися серце Преосвященного владики Софрона Степана Дмитерка, ЧСВВ, безстрашного ісповідника віри, мудрого і дбайливого пастиря, праведного слуги Божого. Відійшов він до Господа по небесну нагороду на 92-му році життя, 77-му чернечого покликання, 67-му священичого та 40-му єпископського служіння. Для вірних своєї єпархії довгі роки був добрим пастирем, «правилом віри, взірцем лагідності й учителем стриманості». Чи не про таких, як цей слуга Божий, красномовно засвідчує Святе Писання: «Душі праведних у руці Божій,.. надія їх повна безсмертям; вони, потерпівши трохи, великих добродійств зазнають, бо Бог їх досвідчив і знайшов їх достойними Себе. Він випробував їх, як золото в горнилі, і прийняв їх, як жертву всепалення...» (Мудр. 3,1.4-6)?

І справді, від самого дитинства до останньої хвилини свого життя, Преосвященний владика Софрон жив для Бога, віддаючи єдино Йому своє життя, як цілопальну жертву, «живу, святу, приємну Богові» (Рм 12,1). Спочатку як син праведних християнських батьків, захоплений прикладом батька-священика, опісля як монах-василіянин, священик переслідуваної Церкви, врешті як відважний єпископ і дбайливий пастир, який «життя своє за овець кладе» (Йо 10,11). Як колись Мойсей вивів народ з єгипетської неволі, перевівши його дном моря, так владика Софрон вивів довірену його проводові Івано-Франківську єпархію з неволі тоталітарного режиму і стояв на її чолі як єпископ і пастир у перші роки її відродження.

Народився майбутній єпископ Софрон Дмитерко 1 червня 1917 р. в с. Бичківці Чортківського району на Тернопільщині в родині о. Михайла Дмитерка та його дружини Олени. На хрещенні отримав ім'я Степан. Його батько, родом із селища Печеніжин біля Коломиї як випускник Станіславівської духовної семінарії отримав призначення до с. Бичківці, на сотрудника до тамтешнього пароха о. Лукашевича. Там і познайомився зі своєю майбутньою дружиною Оленою, родом із Бичківців, яка, залишившись сиротою, виховувалася в родині о. пароха. Невдовзі вони побралися, а після прийняття свячень

о. Михайло залишився сотрудником о. Лукашевича і обслуговував дочірню церкву в сусідньому селі Скородинці.

Через деякий час о. Михайло Дмитерко отримав нове призначення — на становище пароха с. Мишків Заліщицького р-ну на Тернопільщині. (Довгоочікуваний прихід нового священика парафіяни прийняли як Боже змилування, бо в цьому селі рік не відправлялися богослужіння за рішенням правлячого єпископа Григорія Хомишина, який наклав на мешканців села покуту за зневаження попереднього пароха: хтось під час похорону зіпхнув його в яму).

У сім'ї Дмитерків було шестеро дітей: крім Степана, ще дві сестри, Ярослава і Леся, та три молодші брати: Юрко, Роман і Євген; щоправда, Ярослава і Юрко померли малими. Прийшовши на нову парафію, батько взявся відбудовувати хату, бо була старенька. Тимчасово проживали у читальні, а пізніше у відновленій парафіяльній резиденції. Сім'я мала господарку: коней, корів, пасіку. Село було бідне, але люди щирі, добрі.

Так у селі Мишків, що розкинулось на західному березі р. Серет, пройшли дитячі роки Степана. Як син священика змалку не лише засвоював знання віри і побожності, але вчився у всьому давати добрий приклад. Батько дбав, щоби його дружина і діти завжди були на богослужіннях, щоби своєю участю були заохотою для інших. Саме батько був найпершим вчителем своїх дітей. Як парох, був дбайливим душпастирем, підтримував діяльність «Просвіти», навчав дорослих і дітей правд віри, старанно готувався до проповідей.

Ще будучи шестилітнім хлопцем, Степан у всьому прагне наслідувати батька, навіть у своїх забавах, особливо після того, як мама пошила йому, за його розміром, ризи, подібні до священичих. Разом із товаришами організовує богослужіння, майже як справжні: усе, що чув і запам'ятав у церкві, пробує наслідувати. Батько, бачачи спокійну вдачу, вдумливу поставу та здібності свого сина, сподівався, що той стане священиком, і радів з цього, а ще мав надію, що вступить до монастиря. Коли приходили гості, на їх запитання до Степана, ким він буде, як виросте, батько бувало відповідав замість нього: «Він буде ігуменом».

У семилітньому віці Степан розпочав навчання у початковій школі с. Мишків, а по її закінченні вступив до Тернопільської гімназії. Там навчався 4 роки, поки польська влада не замкнула її. У цей час захворів на алергію, тож змушений був зробити тривалу перерву, а пізніше продовжив навчання в Станіславівській гімназії. У цей час він серйозніше задумується над вибором свого стану. Радиться з батьком і матір'ю, дізнається багато чого про різні монаші Чини, прагне присвятити своє життя Богові в монастирі. Разом з батьком пише листа до Крехова, і в ньому запитує про умови вступу до Василіянського Чину. Після отримання позитивної відповіді їде до Крехова і там 30 серпня 1932, після складення вступних іспитів, залишається для проходження вступного випробування, кандидатури.

Так на 16-му році життя Степан робить свій

■ *мати вл. Софрона ОЛЕНА*

вибір, обираючи стежку життя, посвяченого Богові. Швидко звикає до монашого життя, в якому молитва, участь у Божественній Літургії поєднуються з щоденною працею: у монастирі, на городі, по господарству. Під проводом магістра Крехівського новіціяту о. д-ра Павла Теодоровича зростає у побожності, мудрості, інших чеснотах. Не тільки намагається вірно виконувати свої обов'язки, але прагне поглибити розуміння таїнств християнської віри.

Через шість місяців після вступу до монастиря Степан Дмитерко під час облечин в чернечий одяг бере нове ім'я Софрон, а після закінчення новіціятського випробування складає у Крехові на провідну неділю 15 квітня 1934 р. перші монаші обіти. Після новіціяту продовжує навчання у василіянських монастирях: риторику і філософію вивчав у Кристинополі в 1934-36 роках, а потім богослов'я — у Лаврівському монастирі, де складає Богові вічні обіти у Василіянському Чині в неділю 8 серпня 1937 року.

У серпні 1939 р., коли розпочалася Друга світова війна, у Лаврівському монастирі розташувався штаб польського війська, так що монахи змушені були шукати притулку деінде. Тоді отці-викладачі і студенти богослов'я, серед них і бр. Софрон Дмитерко, перейшли з Лаврова до монастиря у Перемишлі, однак і там не вдалося налагодити навчання, і вони поїхали далі на захід: спочатку до Тарнова, потім до Кракова, а відтак до м. Оломоуца в Моравії. Від 17.10.1939 р. 24 василіянські студенти богослов'я з Лаврова та 5 їхніх викладачів поселилися, за згодою місцевого архиєпископа Пречина, в архиєпархіяльній семінарії Оломоуца, а згодом до них приєдналися ще 5 студентів з Кристинополя. Там вони мали власну програму навчання і там перебували аж до закриття семінарії німецькою владою наприкінці 1940 р.

У січні 1941 р. василіянським студентам довелося переїхати до Праги, де продовжили навчання на богословському факультеті Карлового університету. Навчання відбувалося німецькою, але українські студенти були

■ *з однолітками в народних строях*

наполегливі, чим здобули пошану свого оточення. Тут, у Празі, 14 травня 1942 р., разом з іншими сімома співбратами-василіянами, Софрон Дмитерко отримав священичі свячення з рук греко-католицького владики Миколи Дудаша, ЧСВВ, єпископа Гайдудорозького з Угорщини.

24 лютого 1943 р. усіх василіян, які перебували у Празі, гестапо спрямувало на примусові роботи: п'ятнадцятьох з них відіслали до моравської Острави, а шістьох залишили у Празі. Серед тих, які опинилися в Острави, де протягом кількох місяців працювали на шахті «Кароліне», а також на будівництві електростанції, був і о. Софрон Дмитерко. Як тільки їх звільнено, ті, хто вже закінчив навчання, у тому числі й о. Софрон виїхали, як тільки отримали паспорти, до Галичини.

Кілька місяців о. Софрон перебував у Львові, а потім був переведений до Бучача, де в 1943-1944 навчальному році виконував обов'язки префекта Місійного інституту при Бучацькому василіянському монастирі. У той час ігуменом у Бучачі був о. Павло Теодорович, а директором інституту був о. Іриней Готра. У Бучачі о. Дмитерко перебував недовго, бо з приходом радянських військ на Західну Україну почалася масова ліквідація монастирів, репресії греко-католицького духовенства та «навертання» греко-католиків на православ'я. Хто відмовлявся співпрацювати з новою владою,

того оголошували «ворогом народу».

1944 року о. Софрона кілька разів заарештовували, але на короткий час. Спочатку переїхав до монастиря у Погоні, але невдовзі змушений був під тиском НКВД негайно, протягом 24 годин, виїхати звідти і шукати іншого пристановища. Так опинився в Гошеві, потім знову у Бучачі. Там з доручення ігумена о. Павла Теодоровича заступав у с. Звенигороді о. Василя Мельника (відомого як поет Василь Лімниченко), потім у Вербівцях о. Дмитра Василика. Але душпастирська праця щоразу ускладнювалася: готувався Львівський псевдособор і ліквідація УГКЦ. Щоби не підписуватися на православ'я, о. Софрон змушений був піти у підпілля. Проживав з матір'ю в Коломиї, там влаштувався на роботу.

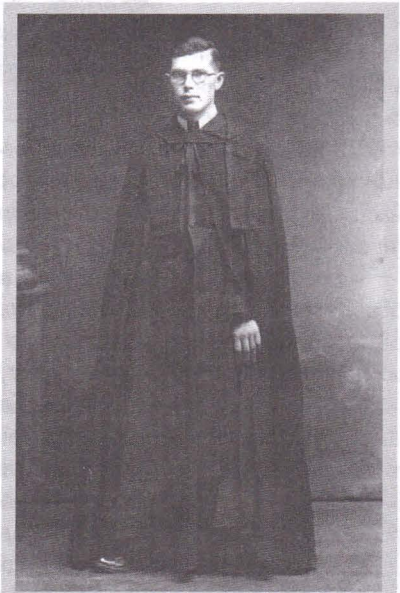

■ після складення вічних обітів

У 1948-1949 р. о. Софрон навчається на курсах бухгалтерів, щоби мати спеціальність, могти влаштуватися на роботу і не викликати підозр у влади щодо своєї діяльності, а у вільний час мати змогу душпастирювати. З 1949 р. працює касиром у лісоторговому складі в Коломиї, а згодом старшим бухгалтером у Львові. У 1950-52 роках о. Софрон заочно закінчив Львівський технікум радянської торгівлі. Проте через деякий час, ставши свідком великих махінацій у торгівлі, покидає попереднє місце праці, працює кочегаром у Коломиї.

Підпільно о. Софрон Дмитерко душпастирював усюди, де люди зверталися по духовну опіку. Служив у різних місцевостях: у с. Яківка коло Обертина, в Коломиї, в Івано-Франківську, у Долині, у Львові, в с. Ланчині біля Надвірної, в Яремчі, та інших містах і селах Львівщини, Тернопільщини та Івано-Франківщини. Богослужения доводилося відправляти таємно, наражаючись на не одну небезпеку.

Наприкінці шістдесятих років Івано-Франківський підпільний владика Іван Слезюк, проголошений 2001 року блаженним священномучеником, повернувшись із другого ув'язнення, шукав собі наступника, якому міг би довірити після себе провід єпархії, адже і в такий складний час Церква повинна була мати своїх провідників. Радився у цій справі з о. Пахомієм Борисом, ЧСВВ, який був Протоігуменом василіян в Україні, а той запропонував о. Софрона як надійного кандидата на таке відповідальне служіння. Домовилися про зустріч, і вже наступного дня о. Софрон був в Івано-Франківську.

Зустріч і розмова з о. Софроном справили на владику Івана Слезюка гарне враження, і той запропонував йому прийняти єпископські свячення, але о. Софрон сказав, що як монах має отримати на це благословення настоятелів, і дав свою згоду тільки після того, як повідомив о. Протоігумена і отримав його благословення.

Єпископські свячення Софрона Дмитерка відбулися 30 листопада 1968 року в Івано-Франківську, у дуже скромних умовах, на квартирі пані лікарки Софії Девосир та її сестри, монахині Віри. Про ці свячення було повідомлено Конгрегацію для Східних Церков у Римі через о. Софрона Мудрого, ЧСВВ, який перебував в Україні, відвідуючи рідну сестру-інваліда. Відтоді єпископ Софрон Дмитерко виконував служіння як єпископ-помічник, аж до смерті владики Івана Слезюка.

1973-го владику Софрона несподівано заарештували. Під час одного з обшуків знайшли епітрахиль, книги, богослужбові речі, почалося слідство, яке вела Коломийська районна прокуратура. Його звинуватили в тому, що організовує релігійні товариства, зібрали близько 40 свідків у цій справі, але через відсутність доказів слідство було припинене. Проте восени цього ж року було проведено новий обшук, знайдено проповіді, написані владикою Софроном, книжку з історії української літератури академіка М. Возняка. Слідство було поновлено, на цей раз уже Івано-Франківською обласною прокуратурою, із звинуваченням за статтею 187 карного кодексу УРСР: «переховування або виготовлення документів, які зневажають радянський державний і суспільний лад». Арешт владики Софрона відбувся 4 грудня 1973 р., у сам день похорону владики Івана Слезюка. А через місяць, на Різдво 1974 року, призначили суд, який виніс вирок: дворічне ув'язнення із засланням в табір загального режиму.

Апеляція до Верховного Суду України нічого не змінила, і в березні 1974 р. єпископа Дмитерка було відправлено по етапу через Шепетівку, Київ, Дніпропетровськ, Харків у 38-му зону, розміщену у селищі Лєнінськоє Свердловського р-ну Луганської обл. Життя в'язнів було важким, панували жорстокість, насильство, траплялися вбивства. З огляду на немолодий уже вік, 57 років, владика Дмитерко виконував обов'язки сторожа, працював також на інших примусових роботах. Про виконання священичих обов'язків не могло бути й мови. Молитва залишалася єдиною розрадою та джерелом духовної сили, заборонити її ніхто не міг, як і вирвати з серця віру в Бога.

Повернувшись 1975-го до Коломиї, де проживав з матір'ю по вул. Козланюка, 92, владика Софрон змушений щотижня з'являтися у відділення міліції для реєстрації. Через нервове напруження переносить у цей час інфаркт, лікується в лікарні у Печеніжині, опісля працює коротко компресорником аміачних конструкцій на заводі безалкогольних виробів у Коломиї, потім коптильником риби у с. Ковалівці, аж до виходу на державну пенсію 1976 року. З виходом на пенсію отримав більшу свободу, бо уже не могли його звинуватити, що не влаштований на роботу. У той час він не припиняє активної праці як єпископ і душпастир. Підпільно обслуговує вірних по селах, займається вихованням майбутніх священиків, василіянських та єпархіяльних, підтримує духовно і матеріально сестер-монахинь різних Згромаджень. За час підпілля владика Софрон уділив рукоположення близько 65 священикам, а також трьом єпископам: Якову Тимчуку, ЧСВВ, 1979 року, Івану Марґітичу 1987-го та Іринею Білику, ЧСВВ, 1989 року.

відвідини родини

Серед переслідувань і підпільної душпастирської діяльності наближався час свободи Церкви. 1988 року владика Софрон

Дмитерко взяв участь в урочистому відзначенні у Ченстохові (Польща) 1000-ліття християнства в Україні. Опісля разом з чотирма іншими єпископами: Филимоном Курчабою, Іваном Семедієм, Іваном Марґітичем та Павлом Василиком, — їздив як представник єпископату підпільної УГКЦ до Москви, домагаючись легалізації нашої Церкви. Був учасником голодування на Арбаті, а володіючи добре німецькою мовою, спілкувався з іноземними журналістами, пояснюючи їм причину цього протесту.

З початком 1989 року владика Дмитерко перейшов на легальне становище, ревно виконуючи свій архипастирський обов'язок, хоча час був ще непевний і треба було неабиякої відваги. Не боявся розпочати відкрито богослужіння, заохочуючи своїм прикладом як архиєрей-ісповідник багатьох вірних відкрито визнавати свою віру і домагатися свободи для своєї Церкви. У цей час відбувається процес легалізації УГКЦ і численного повернення парафій колись переслідуваній Церкві, а також переходу до УГКЦ багатьох православних священиків. Треба було неабиякої розсудливості та проникливості, щоби розібратися у щирості намірів поодиноких осіб і уникнути різноманітних провокацій, спрямованих на дескредитацію нашої Церкви.

■ *під час Літургії у Крехові*

Після синоду єпископів УГКЦ, який відбувся в Римі 1990 року, Апостольський Престол 16 січня 1991 року офіційно потвердив владику Софрона Дмитерка як ординарія Івано-Франківської греко-католицької єпархії. На цьому становищі владика Софрон перебував до листопада 1997 р., хоч уже перед тим звертався до Святішого Отця про заміну для нього, з огляду на вік. А 7 листопада 1997 р. владика Дмитерко передав управління єпархії в руки наступника, єпископа Софрона Мудрого, ЧСВВ.

Відбудова церковного і релігійного життя в єпархії вимагала цілеспрямованої жертовної праці, зустрічей з багатьма людьми, відвідин парафій, офіційних зустрічей з представниками влади. Необхідно було організовувати церковні інституції: капітулу, єпархіальний суд, єпархіальні комісії, видавництво. Без сумніву, мудрість проводу, авторитет і особиста постава владики Софрона Дмитерка, глибоко духовної людини,

■ *ісповідники віри Павло ВАСИЛИК і Софрон ДМИТЕРКО (1997р.)*

■ з блаженнішим ЛЮБОМИРОМ

ісповідника віри, організатора, який вміє об'єднати, вимогливого наставника спричинилися найвищою мірою до відродження і подальшого розвитку Івано-Франківської єпархії.

Навіть уже перебуваючи на пенсії, владика Софрон не переставав цікавитися справами церковного життя, брав участь у різних церковних подіях. У цей час проживав, як і раніше, в монастирі сестер Служебниць Непорочної Діви Марії по вул. Коломийській в Івано-Франківську. Здоров'я з роками щоразу погіршувалося, зокрема відмовляли ноги, але тверезим був розум і ясною думка. Велика вдяка сестрам Служебницям, які допомагали владиці Софронові впродовж останніх десятиліть його життя, цілий час його перебування в їхньому домі. Відвідини владики різними людьми, зокрема священиками, були для них завжди небуденною подією зустрічі з ісповідником віри, Божим слугою.

У середу 5 листопада 2008 р., о пів на шосту вранці, єпископ Софрон Дмитерко упокоївся в Бозі, якому служив ціле своє праведне життя як християнин, монах, священик, єпископ. Чомусь при згадці про владику-ісповідника пригадуються слова з церковної богослужби на пошану святителя, які кожен, хто добре знав цього слугу Божого, по праву міг би сказати про нього: «Спадкоємцю Божий, спільнику Христовий, слуго Господній, святителю Софроне! Яке ім'я твоє, таке й життя[1]: розум бо твій яснів разом із сивиною; світле обличчя твоє свідчило про доброту духа, а смиренне слово — про тихість. Славне було життя твоє й упокій твій між святими. Молися за душі наші».

■ під час Літургії в інвалідному візку

Нехай Господь прийме жертву життя і служіння владики Софрона, яку він склав з любові до Бога і до людей, поручених його опіці священика і пастиря. Вдивляючись у постать цього слуги Божого, просімо Господа про упокій його душі, але також, якщо така Його свята воля, про прославлення владики Софрона як ісповідника віри і святого.

Вічна йому пам'ять!

(На основі джерельних матеріалів, автобіографічних записок та інтерв'ю блаженної пам'яті владики Софрона Дмитерка, ЧСВВ)

[1] *ім'я «Софрон» означає «мудрий»*

ВІН ВОЗНОСИВСЯ ДО БОГА І РОЗМОВЛЯВ ІЗ НИМ

БРАТ ДІОНІСІЙ ЮРІЙ МАСЬОВИЧ, ЧСВВ

(*11.04.1986 – †2.11.2008)

о. Діонисій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ

Народився Юрій Масьович 11 квітня 1986 р. в сім'ї Василя та Софії з дому Кіра у с. Ясениця Турківського р-ну на Львівщині. Був четвертою дитиною у сім'ї, в якій зростали, крім нього, ще три сини (Іван, Орест, Микола) та донька Ольга. Прийняв св. Тайни Хрещення і Миропомазання 30 квітня 1986 р. у парафіяльній церкві (тоді ще православній, тепер греко-католицькій) преподобної Параскеви у с. Ясениця.

Юрій зростав і виховувався у добрій практикуючій християнській сім'ї, змалку відзначався побожністю та добротою. 1993-го Юрій пішов у перший клас Ясеницької середньої школи. У навчанні був старанний, виявляв здібності до гуманітарних наук, мав авторитет і повагу серед ровесників та інших односельчан, також був слухняним і працьовитим, допомагав батькам по господарству. З дитячих років Юрій прислуговував у храмі, пізніше співав у церковному хорі, часто приступав до св. Сповіді і св. Причастя. Любив читати, крім обов'язкових шкільних книжок студіював духовну літературу, нерідко позичав її у церковній бібліотеці чи в отця пароха Валерія Дем'яновського.

Коли прийшов час вибирати свою дорогу в житті, Юрій, з благословення батьків, вирішив присвятити себе Божій службі. Спочатку бажав стати священиком, тому 2003 р. навчався на підготовчих курсах при єпархіальній семінарії у Дрогобичі. Після успішного закінчення середньої школи у 2004-го він подає документи до Дрогобицької духовної семінарії, здає екзамени, але не проходить за конкурсом. Ця, здавалося б, невдача не знеохочує юнака, але спонукує його до дальших пошуків.

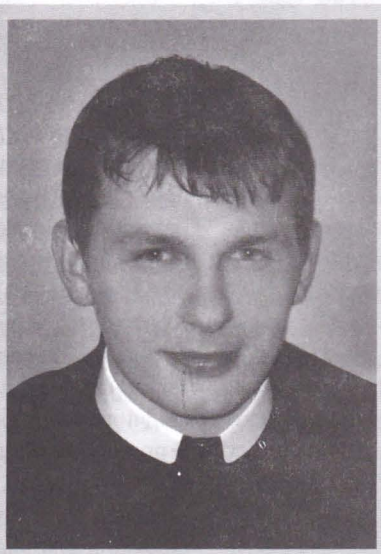

■ *бр. Діонісій Юрій МАСЬОВИЧ, ЧСВВ*

Без сумніву, важкою втратою для 18-річного юнака була трагічна смерть батька 24 серпня 2004 року. Юрій намагається підтримати опечалену матір, з молодшим братом Миколою, який пішов тоді у 6 клас, допомагає їй по господарству. У той час Юрій відчуває глибоке бажання служити Богові у монашому стані, тому, з благословення матері, ведений цим прагненням, просить прийняти його до Василіянського Чину і вступає 11 листопада 2004 р. на кандидатуру до Крехівського монастиря св. Миколая.

Від перших днів свого перебування в монастирі Юрій виявляє себе старанним і дисциплінованим, є прикладом для інших, намагається у всьому дотримуватися монашого порядку, хоча водночас залишається життєрадісною, веселою особою. Перебуваючи в монастирі, розуміє щораз краще зміст життя, посвяченого Богові, та ту велику любов, якою Господь Бог огортає усе своє створіння.

Здавалося, ніщо не загрожує молодому кандидатові, який нещодавно тільки став на дорогу чернечого подвигу, і безхмарне, повне душевної радості, хоча не позбавлене щоденних трудів, життя у братній спільноті стане для нього тією стихією, в якій зможе зреалізувати себе як особистість. Проте зовсім іншою виявилась дорога, на яку довелося йому стати: дорога тривоги, терпінь і глибоких душевних переживань, тілесних обмежень. Мабуть, іншими

були щодо нього Божі плани.

Близько 20 лютого 2005 року, перебуваючи у Крехівському монастирі, Юрій вдарився в ліве коліно. Можливо, нічого серйознішого і не сталося б, якби через кілька днів він знову не отримав травми цього ж коліна, уже сильнішої. Спочатку здавалося, що поболить — і мине, але біль не зникав, а в середині березня з'явилися болі при ходьбі. Лікарі у Жовкві й у Львові спочатку діагностували болі як посттравматичні, оскільки знімки коліна якихось патологічних змін не виявили. Проте лікування не дало позитивних наслідків. При більш детальному обстеженні 5 травня 2005 р. було поставлено діагноз «остеосаркома», чи, по-народному, рак. Визначено спосіб лікування: хіміотерапія з оперативним втручанням.

Разом з іншими кандидатами до Василіянського Чину Юрій Масьович 7 липня 2005 р. прийняв монаші облечини і отримав нове ім'я Діонісій. А невдовзі після цього переніс операцію лівого коліна і подальший курс лікування. Здавалося, усе позаду, саркому було видалено разом з кісткою, була надія, що після операції настане повне одужання.

Упродовж наступних місяців бр. Діонісій перебував на новіціяті, тільки періодично навідувався до лікаря для контролю за станом здоров'я і реабілітації. Ходив спочатку на милицях, потім з паличкою, а відтак уже самостійно: колінний протез добре прижився. Намагався виконувати сумлінно роботу в монастирі. Звичайно, він не міг важко фізично трудитися, але допомагав то в кухні, то в інших працях, які не вимагали великих зусиль, але завжди шукав способу принести користь спільноті.

На Успіння Пресвятої Богородиці 28 серпня 2006 р. бр. Діонісій разом з іншими новиками склав Богові перші обіти і після цього був переведений на подальше служіння до монастиря св. Юрія в Червонограді, де тоді настоятелем був о. Мартин Хабурський, ЧСВВ. Він виконував служіння у захристії, упорядковував монастирську бібліотеку, виконував інші доручення. Співбрати любили і шанували його, а нерідко брали за приклад, з яким довір'ям до Господа Бога треба приймати усе з Його рук.

Навесні 2007 р. виявилося, що хворобу не вдалося вилікувати повністю. Була надія, що ампутація лівої ноги дозволить позбутися подальшого поширення недуги. Наприкінці липня 2007 р. бр. Діонісій переніс операцію з ампутації лівої ноги, але тримався спокійно, попередньо морально приготовлений. Із часом було виготовлено протез для нього, довелося повернутися до милиць.

Навесні 2008 року стало зрозуміло, що хворобу так і не вдалося подолати: можливо, тому, що бр. Діонісій, коли приймав хіміотерапію і мав знижений імунітет, захворів на легені. Рак поширився на легені: спочатку дошкуляв кашель, щоразу сильніший, потім біль у грудях. Останні тижні життя не міг лежати, так його боліло.

Будучи з кожним днем ближче до відходу з цього життя і добре це розуміючи, бр. Діонісій не втрачав сили духа, спокою, радості і переносив усе з глибоким довір'ям до Бога. Щодня приймав святе Причастя, а в молитві, — і особистій, і разом з братією, — злітав до Бога і розмовляв із Ним. Віддав Господеві свою безсмертну душу тоді, коли брат, який служив біля нього, читав уголос книжку на духовне читання. Заснув, сперши руки на спинку стільця, а плечима опершись на подушку. Брат так і подумав, що він заснув, перестав читати, а коли по якомусь часі покликав з недоброго передчуття о. соція Анастасія Кабаля, виявилося, що руки бр. Діонісія вже холодні.

Воістину «Цінна в очах Господніх смерть його преподобних» (Пс 116,5). Як сон, для тих, які у всьому звір'яються на Бога. Отак бр. Діонісій, проживши коротке, але змістовне життя у служінні Богові, удостоївся, віримо, вінця небесної слави з рук Христа Господа, який став задля нас людиною, був розп'ятий на хресті і воскрес задля нашого спасіння. Незважаючи на юність, брат Діонісій став для всіх добрим прикладом того, з яким довір'ям треба віддавати своє життя в Божі руки.

Вічна йому пам'ять!

ЙОГО ЖИТТЯ БУЛО КОРОТКЕ, АЛЕ ПРАВЕДНЕ
ПОХОРОН БР. ДІОНІСІЯ МАСЬОВИЧА, ЧСВВ

Подав о. Йосафат КОВАЛЬ, ЧСВВ

У неділю 2 листопада 2008 року, близько 9 години вечора, у василіянському монастирі св. Миколая у Крехові після важкої довготривалої хвороби спочив у Господі на 23 році життя, 4-му чернечого покликання блаженної пам'яті бр. Діонісій Юрій Масьович, ЧСВВ. Після приготування домовину з тілом бр. Діонісія було виставлено у монастирському храмі, а монаша братія до ранку молилася Псалтир за упокій душі померлого. Уранці наступного дня, за монашим розпорядком, відбулися ранішні молитви, Утреня, Божественна Літургія.

Цього ж дня о 18 год. в монастирській церкві відслужено монаший парастас за упокій душі блаженної пам'яті бр. Діонісія. Заупокійне богослужіння очолив Протоігумен Провінції Найсвятішого Спасителя в Україні о. Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ. З ним співслужили ігумен Крехівського монастиря о. Пантелеймон Саламаха, ЧСВВ, та понад 30 священиків-василіян. У парастасі взяло також участь багато співбратів по Чину, сестри-монахині, родина бр. Діонісія та миряни. Наприкінці парастасу під час проповіді о. ігумен Пантелеймон підкреслив чесноти бр. Діонісія, який, будучи свідомим свого важкого стану, ніколи не нарікав, не жалівся, а навпаки, — завжди був усміхненим, ревним у монашому житті, любив служити іншим, змалку любив молитву, Церкву. У монашому житті він дуже шанував щоденний розпорядок, любив духовні вправи і тим самим є для всіх нас прикладом до наслідування Христа. Хоча не був священиком, але прикладом свого життя проповідував живого Бога. До вічності відійшов блаженною смертю, адже помер він в той час, коли брат вголос читав для нього книжку на духовне читання, і ніхто не почув його відходу.

Наступного дня, у вівторок 4 листопада, о 10 год. розпочалася заупокійна Божественна Літургія, яку очолив Преосвященний владика Софрон Мудрий ЧСВВ. З ним співслужили о. Протоігумен Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ, ігумен Крехівського монастиря о. Пантелеймон Саламаха, ЧСВВ, та понад 50 священиків: як василіян, так і єпархіяльних. У заупокійних молінням взяло участь багато монахів, монахинь, родина бр. Діонісія, зокрема його мати, брати і сестра, миряни, серед них — односельчани покійного. Під час проповіді владика Софрон наголосив на вартості людського життя і того, як людина його проведе: «Яке життя — така смерть». Брат Діонісій провів коротке, але праведне життя, тому владика закликав молитися за нього, але і до нього.

Після Служби Божої відбулося останнє цілування, після якого з коротким словом про бр. Діонісія звернувся до присутніх о. Мартин Хабурський, ЧСВВ, директор василіянських місій. Він сказав, що бр. Діонісій прожив у монастирі лише 4 роки, але прожив свято, ревно виконуючи свої обов'язки, незважаючи на важку хворобу. Як колишній настоятель Червоноградського монастиря, в якому бр. Діонісій провів майже рік, о. Мартин розповів про деякі події, які однозначно потверджують велику чесноту цього слуги Божого.

Опісля було відслужено панахиду і похоронна процесія вирушила на монаший цвинтар, де й було похоронено блаженної пам'яті бр. Діонісія. Вкінці звернувся до присутніх о. Протоігумен Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ. Він сказав про велику втрату для всіх: родини брата Діонісія і його духовної василіянської родини. Але одночасно підкреслив, що ми здобули заступника на небі, який буде молитися за всіх нас.

Вічна тобі пам'ять,
дорогий наш брате Діонісію!

«ВОЛЯ БОЖА — МІЙ РАЙ!»

Таким було життєве кредо о. Йосафата Воротняка, ЧСВВ

с. Томія БРОДОВИЧ, СНДМ
Кула, Сербія

Всемогутній і Вікови́чний Боже! Ми, Твої діти, безмежно вдячні Тобі за нашого о. Йосафата, Чину Святого Василія Великого, якому Ти із превеликої Твоєї ласки дав безцінний дар життя, дар святого покликання до священичого і монашого служіння! Ти вибрав його ще перед заснуванням світу, щоби він був святим і бездоганним перед Тобою у любові, Ти наперед його передбачив і призначив, щоби він був подібним до образу Твого Сина!

Покликав Ти його до життя 6 липня 1948 року, даючи йому за батьків побожних і працьовитих Андрія Воротняка і Софію з роду Главацьких. Павло (хресне ім'я о. Йосафата) був у них наймолодшою, восьмою дитиною. У цій родині на шлях богопосвяченого життя ступив брат Василь, який став одруженим священиком, і дві сестри — Марія (с. Надія) і Катерина (с. Тетяна), які стали Служебницями Непорочної Діви Марії, послідовницями Блаженної Йосафати.

Господи, Ти кличеш Своїх слуг вже від утроби матері, Ти знаєш їх кожного на ім'я ще перед їхнім народженням! Так і Павло мріяв бути Твоїм священиком уже з ранніх літ. Ще будучи малим хлопчиною, будував маленький престолик й у по-своєму скроєних «ризах» правив Службу Божу. І забував він у той час про все на світі, в тому числі і про свій обов'язок пильнувати худобу, щоб не зайшла у шкоду! А скільки він доклав сили волі і зусиль, щоби навчитися читати старослов'янською мовою, аби могти молитися Тобі, Боже, з власного маленького молитовничка!

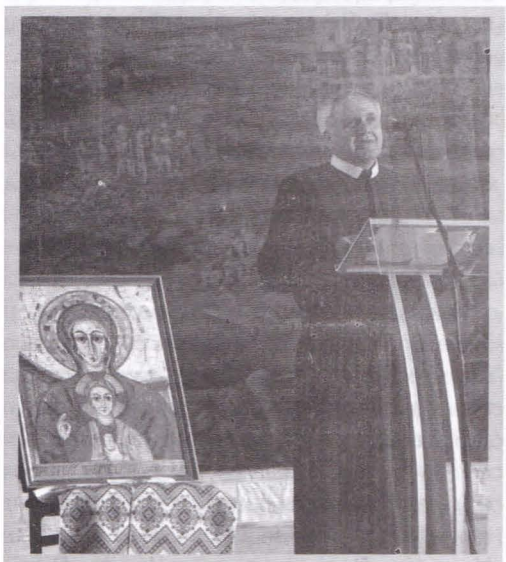

під покровом Божої Матері

Отримавши неповну середню освіту, Павло у віці 15-ти років вирушив у нелегку життєву дорогу зі свого рідного села Брезік, що у Боснії, маючи перед собою один ідеал — Твого Сина Христа, Якого хотів здобути за всяку ціну! Навчаючись у Малій семінарії під проводом Отців Салезіян у Крижевцях, а згодом у Рієці (Хорватія), познайомився з монахами та їхнім життям, і усім своїм серцем і душею забажав Тобі, Господи, цілопально посвятитися на службу, не хотів бути прив'язаним до місця і людей, мріяв про широту свого майбутнього служіння, праці у різних куточках світу!

Закінчивши навчання, Павло разом із двома товаришами приїхав до Кули (Сербія), де став кандидатом Чину отців Василіян наприкінці серпня 1965 року. Урочисто одягнув монаший габіт у лютому 1966-го, взявши ім'я Йосафат (на честь св. священномученика Йосафата, єпископа Полоцького). Перші Обіти добровільної чистоти, убогості і послуху склав Тобі, Боже, 3 вересня 1967 року. Він був добрим монахом, який понад усе любив Тебе, свого Бога, і задля Нього був готовий на будь-

які жертви, а починав із малих і щоденних відречень і самоумертвлень! Не звертав уваги на різні насмішки і кпини людей, коли разом зі своїми співбратами йшов від монастиря до римо-католицької церкви св. Рока на Службу Божу. Юний брат Йосафат не звертав уваги на людську думку, навіть у ті комуністичні часи, адже знав: якщо він буде соромитися Тебе, Господи, і Твоєї науки перед людьми, то і Ти відречешся від нього перед ангелами Божими, коли прийдеш у Своїй славі!

Невдовзі Твоя рука, Господи, повела його до Вічного міста. На свято Благовіщення Матері Божої 1974 року він склав Вічні Обіти, тим самим присягаючи Тобі вірно служити аж до своєї смерті, живучи трьома євангельськими радами. В Римі він ретельно вивчав філософію і богослов'я — спершу в Папському університеті св. Ансельма, а опісля у Папському Східному Інституті, де 1977 року отримав ліценціят. На священика був висвячений (разом із кількома сотнями інших кандидатів) наступником Твого Сина — Папою Павлом VI у день Верховних Апостолів Петра і Павла, 29 червня 1975 року, в базиліці св. Петра у Ватикані. Знаменна подія, святі покровителі, великий святитель! Скільки

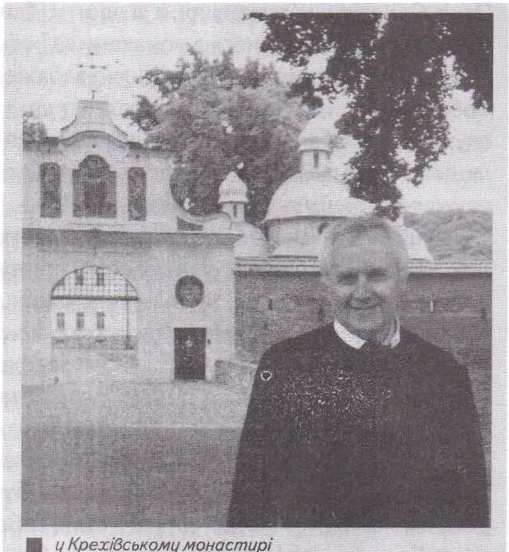

■ *у Крехівському монастирі*

зусиль молодий новоієрей доклав, щоби нарешті цей час настав і він зміг взятися до такої вимріяної праці у Твоєму винограднику! Тоді і перша сивина з'явилася на його скронях, ставши мовчазним доказом великого труду і сумлінного навчання на Твою славу, Боже!

Молодий, але повний любові до Тебе, Господи, любові до всіх людей без винятку, повний енергії, жертвенності й ентузіазму, повернувся до Кули. 1982 року разом із парохом о. Методієм Біляком, ЧСВВ, розпочав будову нової церкви св. священомуч. Йосафата, яка була завершена несподівано швидко — завдяки коштам спонсорів, допомозі доброді їв, безкорисливій праці парафіян, а найбільше — наполегливій праці отців. Робота з дітьми і молоддю, провід сестер Служебниць і сестер Василіянок, священиче служіння (зокрема місії та реколекції) — уся ця діяльність о. Йосафата на цих теренах записана у хроніці Кульської парохії, закарбована у серцях людей! Дотепер парафіяни в Кулі згадують його як ревного священика, який так бажав привернути їх до Тебе, вказати їм справжню мету їхнього життя, а це — щаслива вічність у Твоєму домі, Боже! Він знав, що людина нещаслива, поки не спочине в Тобі, і це хотів всім-всім розказати, це показував усім своїм життям і працею!

Господи, Твій вірний слуга о. Йосафат завжди прагнув, аби люди Тебе ближче і глибше пізнали. Він очолював різні паломницькі подорожі, а в цьому йому в пригоді стало знання кількох європейських мов — досконале володіння італійською, добре — німецькою, задовільне — французькою й англійською. У такий час він міг багато говорити людям про Тебе, Боже, і це були не просто слова, це було його життя. Він пізнав Тебе і хотів, щоб інші пізнали Тебе, люблячого Небесного Отця.

За Тебе, Господи, о. Йосафат був готовий на все, лише щоби Бога свого здобути. У роки підпілля Української Греко-Католицької Церкви він — відважний зв'язковий між Головною Управою Василіянського Чину в Римі й

підпільними Василіянами в Радянській Україні! Він добре знав, що коли «душу свою погубить задля Тебе, спасе її». І це додавало йому мужності й сили у всіх небезпечних ситуаціях, коли перевозив через кордон поїздом різні заборонені документи і підпільну релігійну літературу для добра своїх співбратів по Чину!

Всемогутній Боже, дякуємо Тобі, що Ти прислухався до благальних молитов Твоїх вірних в Україні, до давнього сокровенного бажання самого о. Йосафата, і 12 жовтня 1992 року через рішення проводу Василіянського Чину скерував його на душпастирську працю в Україну. Як він мріяв служити Тобі на рідній землі... На тій землі, звідки родом були його батьки! Він їхав з радістю, бажаючи своєю невтомною працею зробити якнайбільше добра своїм предкам, своїм землякам!

Після свого приїзду о. Йосафат виконував різноманітне служіння: два роки був соцієм і магістром у Крехівському новіціяті, три роки — настоятелем монастиря св. Юрія в Червонограді (Кристинополі). Він тісно співпрацював із педагогами у сфері християнського виховання дітей і молоді, вболіваючи за юні душі. Будучи директором ліцею при монастирі, заохочував його вихованців обирати дорогу служіння Твоєму Синові Ісусові. Він добре знав і не раз в цьому переконався, що найбільше добро людини — це Ти, Господи, до Тебе всі ми маємо повернутися! Скільки молодих хлопців і дівчат він привернув до Тебе, свого Бога, і за Тобою вони згодом пішли, не озираючись, бо бачили лише в Тобі здійснення усіх своїх потаємних бажань і мрій! Скільки людей він навернув із лихої стежини, даючи їм єдиний дороговказ до Тебе, Який є правдивою дорогою, правдою і життям! Він був справжнім «душехватом», подібно як і його небесний покровитель св. владика Йосафат. Часто у нього сповідалися ті, хто твердо був переконаний, що не зробить цього ні за яку ціну. І це була його заслуга, бо намагався співпрацювати з Твоєю благодаттю, Господи, що завжди давало рясні й щедрі плоди на Твоїй ниві!

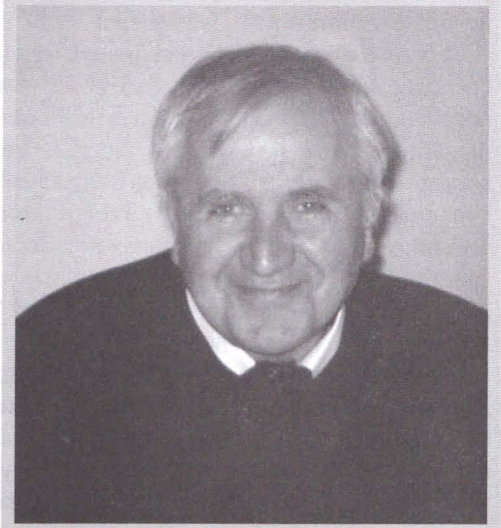

■ *завжди усміхненний*

Ти, Боже, обдарував його не тільки місіонерським талантом, але також і прекрасними організаторськими здібностями. Він ніколи не порушував спокою, не гнівався, не підвищував голосу, а завжди зберігав той особливий внутрішній мир, яким притягав до себе всіх людей. Хоч мав багато обов'язків, але встигав усе, і то з яким добрим настроєм, з якою благою усмішкою!... немовби міг цілий світ охопити своєю любов'ю, яка була «довготерпелива, лагідна, не шукала свого, не поривалася до гніву, все зносила, в усе вірила, все перетерпіла»! Його любов ніколи не переминала, у будь-яких обставинах!

Коли 1997 року о. Йосафат став парохом церкви св. Андрія у Львові, почав співпрацювати з молодіжним товариством «Містична троянда», Марійською дружиною з церкви св. Онуфрія. Він був ініціатором створення Сестринства св. Терені (1998), Біблійного товариства молоді «Благовість» (2000), Товариства юристів-католиків св. Томи Мора (2001). Короткий час був головою Катехитичної комісії Львівської Архиєпархії УГКЦ, готував до друку різні катехитичні видання. Часто голос його можна було почути по радіо і побачити

його світлу постать по телебаченню!

Як багато він мав обов'язків! Лише Ти один, Господи, знаєш його жертви, коли він ночами поспіль недосипав, часто недоїдав, і все задля людей, які були немов заблукані вівці без пастиря! Безвідмовна доброта! Силу він міг черпати тільки в Тобі, Боже, у Твоїх Святих Тайнах, у молитві й розважаннях над Твоїм Словом, Твоїм Святим Письмом! Попри насичені дні, перевантаженість, коли йому бракувало 24-х годин, щоб усе намічене встигнути зробити, він завжди, навіть в останні хвилини перед друком, знаходив час на «Місіонар». І ніколи не було такого, щоби цей василіянський часопис, головним редактором якого о. Йосафат був упродовж 8 років, вийшов невчасно. У цій редакторській роботі проявилося його вміння поєднати проповідницький хист із життєвим досвідом, талант журналіста з глибокими богословськими знаннями. За час його майже десятирічної редакторської праці в «Місіонарі», яка завершилася кінцем 2005 року, тираж цього журналу помітно збільшився. І все це завдяки його добрій співпраці з членами редакції, редакційною колегією і авторами.

Ювілейний 2000 рік. Ціла Церква святкувала 2000-ліття народження Твого Сина Ісуса, Господи. Отець Йосафат у Львові урочисто відзначив свій Срібний Ювілей — 25 років священства. А вже 2005 року 30-ліття священичої діяльності він відсвяткував у с. Бороняво Хустського р-ну на Закарпатті, де в травні 2004-го був призначений настоятелем. Для пам'ятних образків, які мали пригадувати про цю подію, о. Йосафат вибрав слова зі св. Євангелія: «Щасливий той слуга, як його пан, повернувшися, знайде його при роботі» (Мт 24, 46). Ці слова справді відповідали його життю і праці, й особливо це підтвердилося в останні місяці його життя, коли він жодної хвилини не витрачав надаремно, все щось писав, планував, творив...

Останні три роки життя о. Йосафат прожив у Боронявському монастирі Благовіщення Матері Божої, де повністю присвятив себе закінченню будівництва чудового монастирського комплексу і відновлення відпустового місця, яке завдяки цьому стало відомим на цілому Закарпатті. Чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, яка перебуває у цьому монастирі, помагала о. Йосафату здійснити всі намічені плани і роботи!

Важка недуга нагло скосила його у травні 2008 року. «Поцілунок Марії»! Так одного дня, за місяць перед смертю, він тихо сказав про свою невиліковну недугу. І при тих словах лагідна усмішка освітлила його благе обличчя.

Скільки молитов у той час полинуло до неба за його здоров'я... Це відомо тільки Тобі, Господи! Знаємо лише, що це були щирі молитви від багатьох молодих подружніх пар, які були на межі кризи, а отець їх примирив; від хворих, над якими він часто молився (траплялися і оздоровлення); від алкоголіків, яких він підтримував на дорозі до тверезого життя; від духовних дітей, багато з яких стали монахами і монахинями; від священиків, яким він помагав у складних душпастирських справах; від бідних і нужденних, яких ніколи не обминав добрим словом і завжди давав хліб та до хліба...

Останні кілька місяців свого життя отець

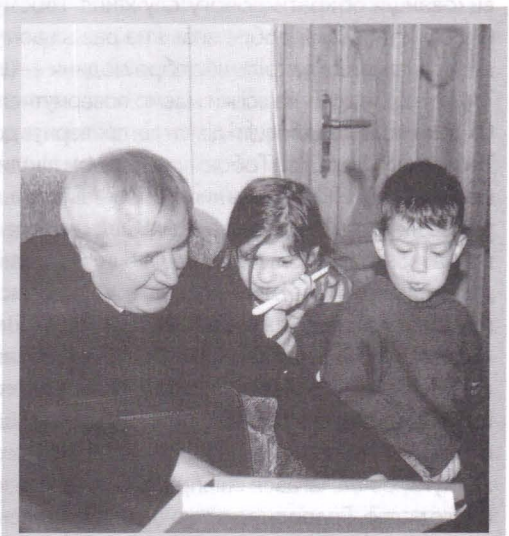

■ *з отцем Йосафатом так цікаво!*

провів на лікуванні у монастирі Пресвятої Тройці в Кулі, де в юності ступив на монашу дорогу. Також і тут, незважаючи на підупалі сили і неміч тіла, він залишався тим самим о. Йосафатом — повний духа, внутрішньої енергії і сильного бажання далі працювати, помагати, будувати плани і їх здійснювати. Через короткий час після свого приїзду до Кули він доклав усіх зусиль, щоби привезти з Боронява купол і два бічні хрести для церкви св. Йосафата, які Боронявський монастир подарував парохії Кули з нагоди 1020-ліття Хрещення Київської Русі.

Останні дні свого життя і 33-літнього священичого служіння отець всіх, хто його відвідував чи телефонував до нього, благословляв, був усміхнений, хоч тілом немічний, але духом сильний. Своєю терпеливістю у болях, спокоєм і лагідністю він підтверджував свою віру, свої проповіді і слова, з якими він звертався до людей. Те, що він говорив, він прожив, показавши на своєму прикладі, як треба жити за наукою Христа. Для «Радіо Марія» на Великдень 2008 року він виголосив проповідь. І якою ж вона стала пророчою: *«Радість приходить з небес, як співаємо ми у великодній пісні, але в суті до радості має причинитися людина на землі, як це вчинив наш Божественний Спаситель, перенісши спасительні страсті, страждання, виконавши аж до кінця волю Отця Небесного. Нам також ця радість приготована, але до радості шлях веде через хрест, через терпіння, яке кожен з нас повинен би перенести. Ми б могли сказати, що радість і терпіння з любові до Бога є такими супутниками, є такими співподорожніми постійно, ніколи вони не розлучаються тут, на землі, лише в небі вони вже будуть відділені, там вже не буде ніякого болю, печалі, зітхання, а тільки життя безконечне, тобто радість вічна. І маючи таку велику запоруку радості, вже не змішану з нічим, ніяким смутком, яка нас чекає, ми повинні би з радістю зносити свої хрести, свої обов'язки виконувати як слід краще, щоби стати гідними тої надзвичайної великої нагороди — бути зарахованими до тих, які беруть участь у тій безперестанній весільній гостині, яка не складається із споживання харчів і напоїв, але складається з оглядання Бога лице у лице».*

■ *перед облачинами зі сестрою ТОМІЄЮ*

Відійшов о. Йосафат до Тебе, Господи, 22 жовтня 2008 року, в місяць Вервиці, на якій так любив молитися. Поховали його 28 жовтня у селі Малехів, що біля Львова. Тут на нього люди чекали, щоби провести в останню дорогу, тут він завжди хотів працювати, адже його край — це Україна, як він неодноразово казав.

Дякуємо Тобі, Боже, що всі ми знали о. Йосафата, жили з ним, вчилися від нього любити Тебе, вчилися радіти кожній хвилині нашого життя, як і він радів. Він був щасливий, що жив і служив Тобі. Не було для нього іншого щастя на землі!

Він залишив глибокий слід у серцях людей, світло, яке не згасає. Своїм життям, повним жертви, він дає нам приклад, як жити, творити добро для людей радісно, терпеливо, аж до кінця на славу Божу!

ДОРОГА ДО НЕБА
СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ОТЦЯ ЙОСАФАТА ВОРОТНЯКА, ЧСВВ

Любов ДІВЧУР

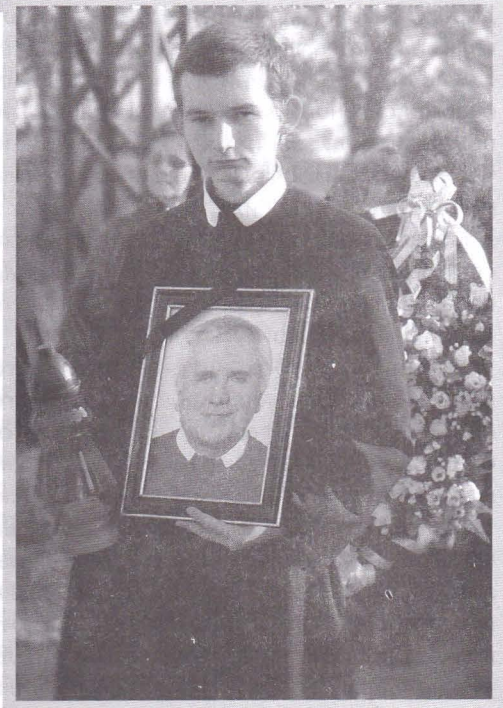

Пронеслася звістка від хати до хати,
Вже не б'ється серце отця Йосафата,
Земля застогнала, затремтіли гори,
Ридає Вкраїна —— невимовне горе.

Полетів до Неба наш голуб сивенький,
Де його зустріли рідні тато й ненька,
Втомила мандрівка, вирішив спочити,
Щоб у Царстві Божім Господа славити.

Відпочинь, серденько, що втоми не знало,
Своїм теплом й світлом усіх зігрівало,
Любов'ю до Бога та людей палало,
Та душевні рани бальзамом зціляло.

Час вам відпочити, руки працьовиті,
Спочинку не мали ви на Божім світі,
Всіх благословляли, над всіма молились,
Всім допомагали, день і ніч трудились.

Вас ранила, ноги, колюча тернина...
Візит Ваш чекала не одна людина.
В спеку чи негоду Ви йшли сповідати,
Слід свій залишили Ви у кожній хаті.

Уста заніміли в останні хвилини...
Бога прославляли, побожна Людино,
Мудрим, щирим словом нас вели до Неба,
Отче Йосафате, нам Вас все ще треба.
Голубі, мов небо, замкнулися очі,
Хоч на мить відкрийте та погляньте, отче,
Вам духовні діти прийшли поклонитись,
За праведну душу Богу помолитись.

Тату Йосафате, голубе сивенький,
Прийміть, в знак подяки, наш уклін низенький
За тепло батьківське, за людяність й ласку,
А за наш непослух простіть нас, будь ласка.

Вас, духовний тату, будем пам'ятати,
Заповіти Ваші гідно зберігати
Та чесноти Ваші наслідувать будем,
Моліться, щоб були із нас добрі люди.

Стискається серце, душу розриває,
Отця Йосафата сьогодні ховаєм.
Уквітчали вірні Вашу домовину,
Спіть спокійно, отче, святая Людино!

Вже в Небеснім Царстві Вас Ісус чекає,
Де душа святая, мов сонце, засяє.
Зодягне Господь Вас у нетлінні шати,
Щоб на віки вічні Його величати.

Із чеснот віночок ангели сплітають,
В Небі діамантом вони засіяють.
Всемогутній Боже, Пречистая Мати,
Славою вінчайте отця Йосафата!

ВІН ПРАЦЮВАВ ПЛІЧ-О-ПЛІЧ З ВАСИЛІЯНАМИ
(ПРО ЦІННУ КНИЖКУ МИХАЙЛА КОЗАКА «НЕВТОМНИЙ ДУШПАСТИР»)

Петро ШКРАБ'ЮК,
доктор історичних наук

Ця праця важлива передусім тому, що подає малознані, а для більшості — цілком невідомі факти створення парафій УГКЦ на землях, де наших церковних структур раніше ніколи не було. Тобто у північно-західній частині Польщі, куди 1947 року внаслідок зловісної акції «Вісла» переселили 140 тисяч українців. А започаткував тут організоване духовне життя греко-католицький священик, канонік Володимир Боровець, про якого український дослідник з Перемишля Михайло Козак 2007 року видав книжку «Невтомний душпастир» (Перемишль — Щецін — Львів).

Володимир Боровець — людина незвичайна вже хоча б тому, що народився в історично княжій Ярославщині (1888р.), де тиск полонізації відчувався особливо гостро, закінчив у Хирові на Старосамбірщині єзуїтську гімназію, але не спольщився, бо завжди відчував себе свідомим українцем і греко-католиком. Тому після матури студіював у Львівському університеті право (не закінчив, бо спалахнула війна), відтак навчався у Львівській та Перемишльській духовних семінаріях. Себто пішов слідами батька, адже Іван Боровець теж був священиком. Висвятив Володимира 1922 року Перемишльський єпископ-василіянин Йосафат Коциловський. Служив молодий душпастир у п'яти парафіях Перемишльської єпархії. Виховував із дружиною Оленою (зі священичого роду Хомінських) чотирьох дітей. А 27 жовтня 1947 року, якраз у день уродин, о. Володимира, їмость Олену та її матір, 74-річну Йосифу Хомінську, заарештували і відправили товарняком до Кемеровської області в колгосп «Верный путь». Літня пані Йосифа не витримала мук від голоду та морозів і у дорозі померла — її тіло біля Челябінська викинули з вагона...

■ *обкладинка книжки*

Більше пощастило синам Боровців — Ігореві й Нестору. Вони завчасу подалися на Захід, де проживають і досі. Натомість доньки Тетяна і Софія студіювали у Львові медицину. І їх, так само невинних, заарештували того самого дня, що й батьків. А через півроку поневірянь відправили до міста Алдан Якутської області. Взимку 1952 року вони довідалися про долю своїх рідних і домоглися їхнього переїзду до Алдана. В січні 1957 року їм несподівано (про це постарався мамин брат — професор

музикології Варшавського університету Йосиф Хомінський) дозволили виїхати до Польщі. Репатріаційна комісія запропонувала три місця поселення: Варшава, Вроцлав, Щецін. Боровці вибрали Щецін — портове місто на Західному Поморʼї, що належало до земель, «одзисканих» у Східної Прусії, і де від 1947 року проживала дрібка тих українців, котрих брутально зігнали з рідних місць і поселили тут, в непривітній чужині, без надій на повернення і без свого церковного проводу.

Тим-то 69-літній о. Боровець з важкими зусиллями виклопотав дозвіл на відкриття греко-католицької станиці спершу у Щеціні (з 15 вересня 1957 року), потім у інших містах Щецінського воєводства: у Тшеб'ятові, Старґарді Щецінському, деяких селах. Але храмів своїх греко-католики не мали — і їх неохоче, з різними перепонами й зневагами, впускали до костелів, здебільшого маленьких каплиць. Сам о. Боровець, опріч Щеціна й Старґарда Щецінського, відправляв у Тшеб'ятові, щосуботи та в свята добираючись туди потягом, а дорога неблизька — 110 кілометрів... І отак 23 роки — до 2 січня 1980-го, коли 92-літній душпастир-подвижник відійшов у вічність. Відійшов, але залишив на цих теренах греко-католицькі парохії і надійних послідовників.

Ще на початку свого душпастирства на Щецінщині о. Боровець встановив контакти з василіянами, насамперед з Йосафатом Романиком і Андрієм Шагалою. Заходами о. Шагали 1973 року було відкрито станицю в містечку Інську, яку він обслуговував, будучи також адміністратором станиць у Щеціні і Старґарді. У Тшеб'ятові станицею управляв василіянин Мелетій Білинський, який, за словами Михайла Козака, «до історії Церкви в Тшеб'ятові вписався великими літерами». Опісля душпастирство в цьому місті провадили василіяни Йосафат Осипанко, Орест Підлипчак, Роман Малиновський, в Інську — Мирослав Підлипчак...

Я коротко зреферував книгу Михайла Козака, аби таким способом привернути до неї увагу майбутніх читачів, а надто тих, хто цікавиться діяннями нашої Церкви на «відзисканих» землях Польщі. Хоча сама книга набагато розмаїтіша: вона охоплює 220 сторінок, подає генеалогію Боровців-Хомінських, спогади, копії документів, різну церковно-ділову кореспонденцію, приватне листування о. Боровця. Вміщено і короткий огляд сучасного культурно-громадського життя українців в Польщі. Не випадково відповідальним редактором цього пізнавального видання погодився бути керівник Центру дослідження українсько-польських відносин при Інституті українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, доктор історичних наук, професор Микола Литвин.

Книга «Невтомний душпастир» викликає довіру й тому, що її уклав (з активною допомогою дружини Катерини) не сторонній обсерватор, а безпосередній учасник цих подій. Михайло Козак 33 роки (1957-1990) мешкав у Щеціні, особисто знав о. Боровця та його родину, зокрема, покійну Софію (вона передала йому частину архіву батька) і старшу доньку Таню Боровець-Рудзік, яка зараз перебуває в Канаді і попросила написати це дослідження.

ЖЕРТВИ МОЛОХА

ПАМ'ЯТІ НЕВИННИХ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РОКІВ (ДО 75-Ї РІЧНИЦІ ГОЛОДОМОРУ)

Стефан КРАСНОМОВЕЦЬ

— І хто ж це повиносив діточок з хати? І так рівненько поскладав їх на вогкенькій весняній травичці? — кволим голосом мовила Романна. — Невже сусід Марко, який минулого тижня теж виніс зі своєї хати єдиного сина Левчика? Здається, він був сьогодні у хаті, щось говорив своїм безсилим голосом.

Романна помовчала, намагаючись щось пригадати. Тоді тихо, якось мрійливо, прошепотіла:

— А, може, це був мій Орест, який ще в лютому переставився. Може, це він прийшов, щоби забрати своїх діточок? Старшому, Олесеві — вісім, Маринці — шість, і найменшому, Дарчикові — три рочки. Не можу навіть дійти до Дарчика, щоби закрити йому очі, такі блакитні, що вдивляються тепер у далечінь, немов стежать за летом його душі, котра прямує до небесних висот. Ще вчора діточки були живими, своїми ледве чутними голосами, майже шепотінням, просили хоч би малий окраєць хліба чи паляниці, а Дарчик просив молочка, але я нічого не могла їм дати, коли свої ж таки, сільські пройдисвіти — більшовицькі запроданці — з якимись розбійниками вже раніше геть усе вигребли з хати, навіть останні три буряки забрали. Першим помер Дарчик, останнім — Олесь.

Романна почула знайоме торохкотіння воза дядька Тимофія, якого сільрада і колгосп зобов'язали забирати в людських оселях померлих, відвозити на цвинтар та скидати в яму.

Злізши з воза, Тимофій, чи то питально, чи ствердно мовив:

— Ну, що ж, будемо забирати твоїх діточок, Ромо, до спільної могили?!

Важко човгаючи, Тимофій примовляв до себе:

— Братиму ці, вже задубілі, скелетики на обидві руки і обережно складатиму на драбинястого воза. Носитиму їх по-старшинству: першого — Олеся, і останнього — Дарчика.

Після деякого часу він промовив до жінки:

— Ромо, ти знаєш, я не м'якої вдачі, але дивлячись на ангельські лиця твоїх діточок, стало мені маркотно на душі. Хоч я уже звик до цієї незвичної професії — підбирати трупи і звозити на кладовище, але кожен раз, коли забираю малих дітей, щось у мені бунтує. На своєму віку я бачив багато чого — доброго і поганого, але не знаходжу в своїй голові пояснення, чому такий працьовитий люд на добротній землі так масово вмирає з голоду. Кожного дня транспортую на возі більше десятка односельців, серед яких майже половина дітей. Ось і тепер, складаючи ці дитячі скелетики, як годиться, ніжками вперед... — схлипуючи, шепоче до дитинки: — Не має сили поцілувати

■ *пам'ятник голодомору*

тебе, хлопчику, твоя мати, коли ти відходиш такою невинною дитиною на вічний спочинок, то нехай мій поцілунок замінить тобі мамин.

Поцілувавши дитину, Тимофій скрушено махнув рукою. Сів на воза і, від'їжджаючи, здалеку:

— А коли по тебе приїхати, Ромо? Коли хочеш лежати біля дітей, то поспіши, бо інші це місце займуть.

Романна до себе у забутті тихо прошепотіла:

— А на землі ще зім'ята трава відтворює силуети моїх дітей. Чомусь не хочеться мені їсти. Чи то тільки перед смертю, як у моїх дітей, хочеться їсти, а коли не хочеться, то, видно, смерть ще не близько.

Помовчала, а тоді з нестями:

— Не може бути, не хочу жити! Скоріше б смерть! Орест, батько своїх діточок, прийшов з того світу, щоби забрати їх до себе, бо з батьком їм буде добре.

Знову помовчала, а тоді до себе:

— Пригадується мені... Усе пам'ятаю до дрібниць: заміжжя з Орестом, за яким плакала, коли мобілізували його на війну, радісний плач, коли він повернувся, втіху свою — радість материнства. До найменших дрібниць знаю життя свого первістка Олеся. А як раділи з Орестом, коли народилась донечка, Мариною назвали. Орест казав: тільки б здоровенькі росли. Дітей уже нема, та й старості уже не буде. Пригадується мені ще, як Фуртаківський Руслан, що вчиться у київських високих школах, колись приїздив до села, до батьків, розповідав, що давним-давно жив якийсь цар, якого, здається, звали Молох. Йому в жертву спалювали живих людей. Який жах. А що зараз?

Щось зашурхотіло. До Романна тихо підійшла жінка, її рідна сестра, така ж безсила і квола.

— Як ти, Романно? Як почуваєшся?

— Це ти, Олено? — майже пошепки мовила. — Як добре, що ти прийшла.

— А де мій хрещеник Олесик?

— Нема вже дітей, нема Олесика. Дядько Тимко вже відвіз моїх діточок на цвинтар. Вчора всі нараз, немов від якоїсь пошесті, померли. Але це не від пошесті... це з голоду... А Лілечка твоя як? Як моя хрещениця? — додала з ніжністю.

— Померла Лілечка, тиждень тому як померла, — прошепотіла з болем Олена. — Коли її трупик забирали, мій Юрко, ти ж його знаєш, схопив сокиру і став кричати, що повбиває усіх комуністичних запроданців, бо через них дитина померла із голоду. Забрали його до району, сказали, що будуть судити, бо він виступає проти влади.

— Така гарна моя хрещениця померла. А що буде з Юрком тепер? І ти сама лишилась, — запитала тихо Романна.

— Як і ти, Романно.

— Ти ще хоч мала силу до мене прийти, а я вже не могла підійти до Дарчика і закрити йому очі. Хоч би дядько Тимко поклав на них якусь ганчірку, поки не засиплять його землею, — помовчала і зненацька запитала: — А що чувати в селі, Олено?

— Та, втішатись нема чим: вимирає село. Хто може — вибирається, їде кудись. Вся родина Березняків на тому тижні вночі подалась у світи і стару бабу Теклю, і дітей малих узяли з собою. Казали, може пощастить пробратися в Росію, там голоду нема. А Стефуракову невістку Катьку взяли, вже сидить за ґратами — звабила Лесю, свого сусіда Кіндрата доньку, і варила з її тіла їжу, коли її взяли. Були випадки у інших селах, що з цвинтарних ям вигрібали трупи, здебільшого дітей, щоби приготувати з них їжу.

— Ох, звироднів світ, звироднів! Як жити в ньому тим, кому ще судилось жити. Мені уже недовго, може, ще якийсь день-два, а, може, вже й години.

— Вибач мені, Романно, що я своєю розповіддю стривожила твою душу. Тобі, як і мені, нелегко. Залишилось нам сконати. От прийшла до тебе, сестро, щоби попрощатись. Прости, мені, Романно, якщо чимось тебе прогнівила.

— І ти, Олено, прости й не пам'ятай.

ПОКЛИКАННЯ У ЛАЗАРЕТІ

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

Листопад 1919 року в Україні був холодним і дощовим. Розбиті сільські дороги Поділля ускладнювали пересування вояків під час визвольних змагань, в яких брала участь Українська Галицька Армія. Супротивники чигали звідусіль, а поміж воїнами почалася страшна пошесть тифу. Саме тієї пори вирішувалася доля нашої Батьківщини на ціле століття. Вояки, хоча й молоді віком, пройшли сувору школу воєнних дій на італійському фронті, коли перебували в складі австрійської армії. Надзвичайно важливу роль відіграли капелани, серед яких було 12 отців Василіян. Вони разом із лікарями перебували серед недужих і докладали зусиль до їх зцілення.

***

Стурбований польовий лікар підійшов до військового капелана о. Анастасія:

— Прошу отця, закінчуються ліки для хворих. Поговоріть з паном полковником, аби він відрядив когось до Кам'янця-Подільського за медикаментами. Вакцини вже зовсім немає. В лазареті я не можу собі дати ради. Без ліків хворі довго не витримають.

— Я знаю доброго хлопця Максима. З Божою допомогою, на нього можна покластися, а з начальством я домовлюся. — відповів отець, співчуваючи лікареві.

Військовий лазарет був розташований у Кошаринцях, посеред села — у великій стодолі, яку вояки утеплили соломою. Посередині була піч, в якій постійно горіли дрова. На нарах, а то й на соломі, лежали хворі вояки. Змарнілі, виснажені обличчя свідчили про безнадію, яка виникала у їхніх серцях через важку недугу. Лазарет відвідували не тільки лікарі, але й духовні отці — військові капелани, серед яких був о. Атанасій Калиш, ЧСВВ. Був також і отець Яким Фещак, ЧСВВ, але він у той час подався з армією на південь до Чечельника.

Отець Атанасій, увійшовши в лазарет і голосно привітавшись, підходив до кожного хворого. Він чув тільки одні й ті самі прохання:

— Отче, моліться за наше видужання й повернення додому...

А один вояк, тяжко вимовляючи слова, благав:

— Я так хочу повернутися додому... І жити вже буду по-іншому. Все робіть, щоби ми видужали...

Після відвідин лазарету лікар і отець пішли до обозу й там зустрілися з полковником. Він одразу запитав:

— Скільки є осіб при смерті? Чи легшає іншим?

— Є двоє, яких вже важко спасти. Негайно потрібно когось послати за ліками і вакциною, які прислали нам через Червоний Хрест. Але їхати треба аж до Кам'янця-Подільського.

■ *листопад 1919 року був холодним і дощовим*

— Зараз дуже небезпечно, навкруги стоять наші вороги. Треба пошукати хлопців кмітливих, відважних і розсудливих.

— Я знаю одного порядного вояка, на якого можна покластися. Це Максим, який обслуговує хворих. Він побожний, і йому вдасться виконати наше доручення. Тож хай підшукає собі товариша.

Коли про це розповіли Максимові, розуміючи всю ситуацію, він відповів:

— Тільки з благословенням отця Атанасія я зможу виконати це завдання.

Того самого дня Максим і о. Атанасій довго розмовляли між собою.

— Не має чогось ліпшого, ніж служити своїм ближнім в любові до Господа Бога. Тож пам'ятай: якщо це справа Божа, Він тебе не опустить. Уповай на Ісуса, на Його любов і милосердя. Будь обережним, і нехай молитва супроводжує тебе. Я також буду молитися. Ось записка, яку передав нам лікар. Тут є все: адреса лікарні й особи, до яких ти повинен звернутися, а також план доріг, якими треба пройти. Використовуй польові стежки. Хай Господь тебе поблагословить на добру справу!

Максим слухав духовного наставника, як рідного батька. Ще того вечора Максим зі своїм побратимом Василем верхи рушили до Кам'янця-Подільського. Сіявся дрібненький, холодний осінній дощ. Вони швидко зникли у темряві ночі.

Не обійшлось і без пригод. Вже на третій день подорожі вони розташувалися під скиртою, що стояла у полі. Туди прийшли жінки брати солому. Біля скирти паслися коні, а Максим з товаришем відпочивали після нічної поїздки. Жінки привіталися з хлопцями, розбудивши їх.

— Звідкіля ви їдете? Хочете, щоби вам коней забрали?

— Хто нам може забрати коней? — запитав Василь.

— Тут денікінці вештаються і червоні, хто тільки схоче — грабує нас. А ви хто будете?

— Ми — галичани, їдемо за ліками для хворих.

— Я бачу, що ви не звідси. Заїжджайте до нас. Ми вам коней підгодуємо й поїдете собі далі.

У селі мандрівників зустріла ватага самооборони. Вони їх перевірили і все з'ясували. Відпустивши, навіть супроводжували воїнів до Мурованих Куриловців і завірили, що допоможуть повернутися до свого обозу, а їхній отаман, звернувшись до Максима, сказав:

— Дивлячись у твої очі, юначе, бачу у тобі Божого ангела. Тільки при зустрічі з різними людьми, хлопці, не відкривайте правди свого серця. Не всі вас зрозуміють. У вас буде велике майбутнє. Тільки бережіться. Береженого й Бог береже! Повертайтеся щонайшвидше, ми вам допоможемо дістатися до своїх. Щасти вам, Боже!

Це були щирі слова старшого за віком подоляка, який свідомо сприймав визвольні змагання як віковічний вияв прагнення рідного народу до волі.

— Дякую Вам за добре слово! На

■ *Військовий лазарет*

жаль, не всі нас розуміють. Сама Україна є для них словом чужим. Царська неволя дає себе знати. До зустрічі, добродію, — щиро говорив Максим.

А через декілька днів ці ж хлопці верталися із Кам'янця-Подільського вже з ліками. Вони навіть заночували у добродія, який супроводжував хлопців до Томашполя, де вже розташувалися військові табори галичан. На прощання він запитав:

— Звідки у вас стільки наснаги у служінні й любові до України?

— Від батьків, а також від наших духовних отців, які самі подають добрий приклад служіння ближнім. Бо Україна — єдина, і всі ми її діти, — відповів Максим.

— Коли ваші вояки стояли в нашому селі, ми це відчули. Ваші патріотизм, висока моральність є виявом доброї опіки вашої Церкви. На жаль, не маємо чим хвалитися, хіба що перевищуємо вас лихослів'ям. Можливо, прийде час, коли будемо у єдності. Ми вчитимемося у вас. Дай, Боже, щоб так і сталося!

Як тільки Максим із Василем приїхали до свого обозу, вони найперше зустрілися з отцем Атанасієм.

— Ми дуже вдячні Вам, отче! Завжди відчували Божу опіку. Ваше благословення, Ваші молитви були вислухані Богом, і ми щасливо повернулися. Навіть коли це було для нас неможливим, ми сподівалися, що нам вдасться виконати свій обов'язок.

— Ліки необхідні для хворих. Хай вам Бог заплатить у стократ більше за вашу добру справу. Але тепер нависла ще страшніша загроза. У Вінниці з'явився в наших рядах революційний промосковський комітет, який хоче нас передати більшовикам. Це ще страшніше, ніж союз з армією Денікіна. Частини нашого війська прямують на південь до Одеси. А ми наразі залишаємося тут, з хворими, кількість яких росте. Багато з них помирає щодня. Жахливі антисанітарні умови унеможливлюють поліпшення стану хворих, — пояснював отець Атанасій.

Разом вони підійшли до намету, де зустрілися з лікарем. Він був дуже задоволений ліками, дякував хлопцям і розпитував про своїх друзів-лікарів з Кам'янця-Подільського.

Умови, в яких перебували недужі, були жахливими. Холод, вологість, польові умови, брак медикаментів і лікарського персоналу, злиденне харчування доводили вояків до розпачу, що міг привести до самогубства. Отець Атанасій зранку до вечора перебував із хворими і як духовний лікар все робив, щоби піднести на дусі хворих і дати їм надію на одужання.

У скорому часі захворів і Максим — теж заразився тифом. Лежачи в тій самій стодолі, він тепер сам відчув, що означає нести хрест недуги. Йому так хотілося, щоб о. Атанасій був біля нього. Тоді йому ставало легше. Максим постійно сповідався отцеві, але покаяння важко недужого дещо інше. Тепер він хотів виявити перед отцем і виповісти перед Богом найменші свої провини.

— Кажу вам, отче, що якби видужав, то мені б довелося повністю змінити життя. Я ніколи не думав, що у терпінні людина залишається настільки самотньою. Тепер я по-справжньому намагаюся повірити у Бога. Не дай, Боже, мені впасти у розпач. Але є одне у мене запитання: за що ми тут терпимо?

Отець, узявши Максима за руку, почав спокійно пояснювати:

— Ти як християнин повинен не тільки прийняти терпіння, але й освятити його. І це тобі буде під силу. Терпіти й вірити в Бога — це великий акт покори. Ти вже шукаєш чогось доброго у цій недузі. Самотнім у недузі є той, хто не знає Христа. Їх біль не меншає через участь іншого. Хто живе з Христом, той і терпіння свої з Ним поділяє. Ми звикли навіть за найменший вчинок, який випливає з доброго нашого серця, шукати нагороди чи

похвали. Найбільша школа життя — це терпіння. Тож учися терпіти без надії на відплату чи нагороду, знаходь спокій у своїй душі, єднаючись з терпінням Христовим. Відкинь усі нарікання, а іноді навіть ненависть і всяку гіркоту свого серця, полюби Ісуса! Вдивляйся у цей образок Пресвятого Серця Христового. У Ньому є віра, надія і любов. Бо тягар Його легкий і ярмо Його любе. Відганяй усякий страх і надійся на Його велике милосердя.

Отець подарував Максимові невеличкий образок Пресвятого Серця Ісуса, на який завжди той споглядав, пригадуючи собі слова з Євангелії: «Прийдіть до Мене всі втомлені і обтяжені, і Я облегшу вас. Візьміть ярмо Моє на себе і навчіться від Мене, бо Я лагідний і сумирний серцем, тож знайдете полегшу душам вашим» (Мт. 11, 28-29).

Проминуло два тижні. Максимові полегшало. Лікар пояснював, що це результат ліків, які він у свій час привіз із Кам'янця-Подільського, а отець Атанасій стверджував, що швидке одужання є наслідком високого духовного піднесення. Під час духовних відвідин він по-батьківськи промовив:

— Хочу тобі щось сказати, але не знаю, як ти сприймеш мої слова.

— Прошу отця, я завжди слухав Вас, тож говоріть відкрито, і я буду Вас слухати, як свого рідного батька.

— З тебе був би добрий монах, а, можливо, й отець.

— Дай, Боже, щасливо повернутися додому, і щоби Ваші слова стали дійсністю. Я про це давно думав, але війна... — говорив Максим піднесеним тоном, а потім додав, — хоч я також думав і про політику...

— Політика часто заводить людей у глухий кут, а особа духовна завжди запалює світло у найтемнішій темряві. Скажімо, недавня подія, що сталася на ріці Буг.

Максим уважно слухав, а отець зі смутком, хвилюючись, говорив:

— Серед наших старших є такі, що навіть готові до співпраці з більшовиками. Вони створили революційний комітет і встигли укласти союз із безбожниками, мотивуючи, що іншого виходу немає. Адже ж армія вимирає. Ось недавно група старшин переплила човном на другий бік Бугу, щоби продовжити перемовини з більшовиками. Їх довго чекали з перемовин, та вони не поверталися. Це непокоїло всіх нас. Через деякий час повернувся лише один з тієї групи, якому вдалося врятуватися від смерті. Він розповів нам, що коли старшини поверталися човном до своїх, їх супроводжували червоні агенти. Посередині Бугу вони всіх старшин перебили й викинули з човна у ріку. Тільки він один у цей вечір дивом врятувався. Його вдарили ломакою по плечу, бо, відхиливши голову, він перехилився і виплигнув із човна. Згодом доплив до правого берега. Дістався до своїх, він про все це розповів. Після цього наші вояки

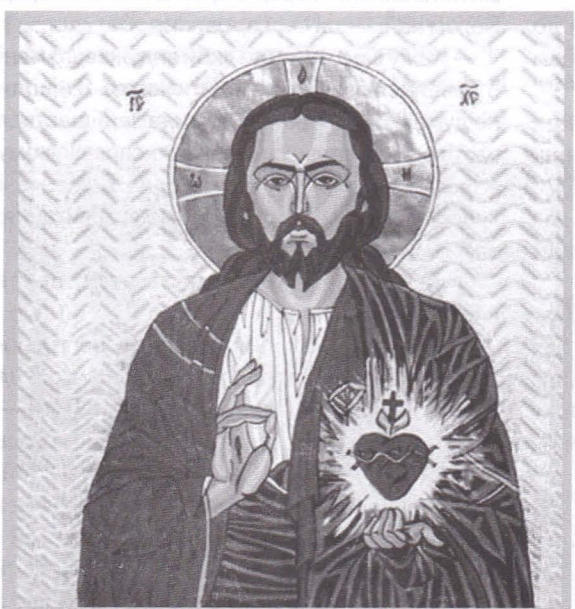

■ *отець подарував образок Пресвятого Серця Ісуса*

Максим вислухав свого духовного отця і занепокоєно запитав його:

— Тож який вихід? Нас з усіх сторін тиснуть, а поміж нашими вояками — тиф.

— Через нашу простодушність ми не встоялися перед ворогами і, здається, що програли визвольні змагання. Але це не кінець боротьби. Попереду на нас чекають нові випробування. Тож будь готовий до нових визвольних змагань. Коли повернешся додому, постарайся вступити на новіціят до Василіянського Чину. Бо завдяки нашим священикам наша армія зберегла найкращий з усіх з'єднань моральний дух. Про це говорять навіть наші вороги. Жниво велике, та женців мало.

Максим одразу заявив:

— Про це я постійно думав, будучи хворим на постелі, вдивляючись в образок Пресвятого Серця Ісусового, яке я так полюбив.

Зима 1920 року була дуже несприятливою для війська. Холодні дощі, вітри завдавали неабияких труднощів для зле зодягнених і взутих вояків. Тиф безпощадно косив юний, найкращий цвіт нашої нації, а з півночі і сходу натискали вже нові ворожі сили більшовиків.

Надійшла вістка з Чечельника, що помер від тифу «монах-лицар», як його називали, о. Яким Фещак, ЧСВВ. Він був не лише капеланом, але й великим місіонером у війську та серед цивільного населення. Смуток огорнув серця всіх, хто знав отця Якима. Він, як усі вояки, мріяв про своє повернення додому, до рідного монастиря, та назавжди залишився в Чечельнику на Поділлі... Отець Атанасій Калиш відслужив Службу Божу і Панахиду за упокій душі отця Якима. Максим прислуговував. Отець на проповіді промовив пророчі слова:

— Отець Яким за Божим Провидінням відійшов у вічність, але він не залишив Василіянського Чину і не покинув своєї України. Надіємося, що він буде молитися за нові покликання до Богопосвяченого життя серед теперішніх вояків. Хочеться вірити, що, з Божою допомогою, дехто з наших воїнів піде слідами о. Якима й займе гідне місце у Василіянському Чині.

Після проповіді Максим підійшов до о. Атанасія і промовив:

— Дякую Вам, отче! Моліться, щоби ваші слова стали дійсністю. Ви запалили вогонь у моєму серці. Дай, Боже, щоб цей вогонь не згас! Я буду дуже щасливим, якщо мене приймуть до Чину.

Драматичну долю принесла воякам весна 1920-го. Деякі поверталися додому, інші були інтерновані, а ще інші — розстріляні більшовиками. Максим повернувся додому. Влітку, у липні, зголосився на новіціят до Крехова. А через рік прийняв нове ім'я — Матей. Пізніше ієромонах Матей Шипітка став великим ревнителем Пресвятого Серця Ісуса. А вмираючи, заповів, щоби поруч з хрестом на його могилі був образ Пресвятого Серця Ісусового. Отець Матей помер в опінії святості 1969 року як ісповідник віри, пренісши увесь тягар переслідувань, арештів, ув'язнення, заслання, опісля якого повернувся до Львова і душпастирської праці у підпіллі.

Могила отця Матея завжди заквітчана живими квітами. Сюди приходять не тільки ті, хто його знав, але й багато молоді. В листопаді прийшли семінаристи — брати Василіяни, щоби помолитися за блаженний упокій отця Матея. Могила була вкрита опалим жовтим листям. Брати очистили могилу від листя, а під ним побачили осінні квітки. Надзвичайна радість опанувала їхні серця, що це — добрий знак святості отця Матея, який ціле життя служив своїм ближнім, у яких вбачав свою безталанну Україну.

Дорогий читачу, як будеш у Львові, чи якщо живеш у древньому місті, зайди на Личаківський цвинтар і вклонися великому ісповіднику віри, ревнителю Пресвятого Серця Ісуса і великому патріотові нашої Батьківщини та щиро помолися за його прославу вже тут, на землі.

КРОСВОРД «ЩАСЛИВОГО ВСІМ ДНЯ»

Підготувала Леся ШТИКАЛО

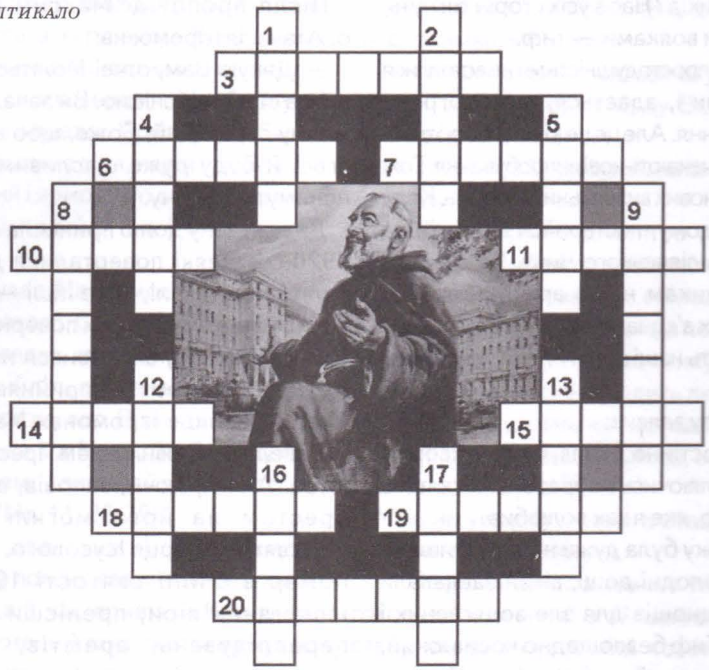

(Три крапки замініть словом із книжки «Святий отець Піо. Щасливого всім дня!...»)

По горизонталі: 3. Ідіть завжди вперед і, хоч ітимете повільно, відбудете, однак, велику ... . 6. ... й любов ідуть у парі, перша приносить славу, а друга освячує. 7. Покута — це витривалість у доброму, ... — це перемагання своїх вад. 10. Серце нашого Божественного Вчителя не знає милішого закону, ніж ... лагідності, покори й любові. 11. Нехай Марія завжди, як квіти, засіває ... нових чеснот в саду твоєї душі, а також покладе свою материнську долоню на твою голову. 14. Святий ... Піо. 15. Якщо хочемо збирати врожай, то необхідно не стільки сіяти, скільки старатися про те, щоб сіяти ... на родючому грунті. 18. ..., хоч і бувають дуже великими, завжди залишаються марнотою; вони менші, ніж ніщо, в порівнянні з великою таємницею Бога. 19. Довіряй Йому, спокійно ховаючись в обіймах Небесного Отця, як ... в обіймах своєї матері. 20. Коли ж воля стогне під впливом випробувань спокусника й не хоче того, що він їй пропонує, то в цьому не тільки немає твоєї провини, але й схована ... .

По вертикалі: 1. Чини ..., де б ти не був, щоб кожен міг сказати: «Це син Христа». 2. Не раз стається так, що людина чує ... Божий, але вже не звертає на нього уваги. 4. ... дуже сильний і, навіть якщо взяти все до уваги, може здаватись, що перемога на його боці. 5. ... є більшим злом, ніж саме зло. 8. Нехай Марія перемінить у ... усі твої терпіння. 9. ... осягнути вічний мир є добрим бажанням — святим бажанням. 12. Тільки Господь Ісус може знати, як я терплю, коли з'явиться переді мною болісна ... Хресної дороги. 13. Мої любі, мине зима й наступить вічна ..., тим більше збагачена красою, чим більшими були бурі. 16. Пам'ятай, що Господь Бог є в нас, коли ми живемо в стані освячуючої ласки, а, так би мовити, поза нами, — коли ми перебуваємо в стані гріха; однак Його ... ніколи нас не покидає. 17. ... — це боротьба, від якої ми не можемо відмовитися і в якій мусимо лише перемогти.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД «СВЯТІ ЛИСТОПАДА», ЗА ЛИСТОПАД 2008 Р.:

По горизонталі: 4.Торжество. 7.Народ. 8.Солея. 9.Бог. 12.Келія. 13.Засів. 16.Меч. 18.Ангел. 19.Місто. 20.Бичування.

По вертикалі: 1.Голос. 2.Теодор. 3.Автор. 5.Нарікання. 6.Ненависть. 10.Рік. 11.Час. 14.Церква. 15.Велич. 17.Пісня.

МІСІОНАРЧИК

НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯРІЯ

Підготувала Наталія ЛЕХ

ДВІ СЛОВІ

Слава Ісусу Христу!

Зима малює казку на віконці. Так швидко надворі починає темніти, що встигаєш прийти зі школи, зробити уроки і ...все. Або майже все. Пригадую, коли я ходила до школи, то часто йшла туди зі своїми однокласниками та однокласницями. Окрім розмов та жартів, які серед нас не вщухали, ми встигали побавитися в сніжки, поковзатися на льоду та зліпити снігову бабу. Не знаю, як в тебе, друже, але у мене зима асоціюється тільки з найкращими та найцікавішими спогадами.

Не забігатимемо наперед, маю на увазі, не будемо витягувати з комірчини наших спогадів новорічні та різдвяні миттєвості, залишимо їх на наступний місяць (а якщо все ж не втримаєтеся, можете надіслати свої найцікавіші та найприємніші спогади до редакції і поділитися ними з нашими читачами). Пропоную зараз зануритися у

■ *Святий Миколай з діточками*

грудневе диво.

У грудні ще ходимо до школи. Розумію, коли доводиться здавати різні контрольні, то цей процес не такий захоплюючий. Та повір на слово: коли дивишся на школу по кількох роках після її закінчення, то вважаєш шкільні роки чи не найкращими.

Пригадую, як на уроках малювання нам задавали малювати Святого Миколая на склі, як вчили виготовляти прикраси на новорічну красуню-ялинку, як ми самі робили подарунки одне для одного. Якось витинали вазу з відкриток, оздоблювали її кольоровими нитками, зішивали, а тоді на Миколая обмінювалися ними. Вазу я робила нашвидкуруч, а мій однокласник, сусід по парті, дуже акуратно і гарно. Так соромно мені було дарувати свою, але його зберігаю й досі.

А ще пам'ятаю вальс сніжинок за вікном під звуки «Лускунчика» та творів інших класиків, яких нам давала слухати вчителька зарубіжної літератури. Сніжинки мені тоді видавалися неймовірними: великими та пухнастими, і так гарно танцювали в такт музиці.

Хоча у грудні швидко темніє, і ми майже нічого не встигаємо, постараймося знайти час для добрих вчинків. Крім гарної вази, я пам'ятаю, як мій однокласник обкидав мене сніжками, так що снігової баби нам вже не довелося робити — я сама перетворилася на неї. Але це не той добрий вчинок, який мають робити однокласники для своїх однокласниць. Після цього йому довелося поставити мене на ноги (встати самотужки через велику кількість снігу я вже не могла), обтріпати та провести додому. Він виявився справжнім джентльменом, бо мою шкільну сумку носив майже цілий тиждень.

Але для того, щоби допомогти нести сумку чи ще якось, не обов'язково перед тим завинити. Це можна робити і просто так. Дівчатка, і ви не розслабляйтеся. Нашим друзям-хлопцям також можна стати у пригоді. Мені, до прикладу, не раз доводилося купувати булочки для того ж таки свого однокласника, поки він займався іншими справами на перерві. Обов'язково придумайте свій спосіб і не забудьте поділитися з нашими читачами.

А ще пригадуєш, за що так люблять грудень? Святий Гість сходить з неба, щоб обдарувати чемних діток — винагородити за любов до Бога та свого ближнього. Добрі вчинки — це ніби пароль для того, щоби Миколай впізнав свого приятеля.

А ти можеш похвалитися дружбою зі Святим Миколаєм? Як думаєш, що можеш подарувати йому з нагоди іменин?

ВОСЬМА ЗАПОВІДЬ БОЖА
«Не свідчи неправдиво про ближнього свого»

В одному з попередніх чисел ми з вами вже з'ясували, кого називаємо своїм ближнім. Для тих, хто з якихось причин уже забув про це, коротенько нагадаю. Ближнім нашим є не тільки наші батьки, родичі, друзі, знайомі, а й малознайомі нам люди (перехожі на вулиці; той, хто їде з нами в одному громадському транспорті та інші) ті, які у певний період нашого життя перебувають близько біля нас.

Що ми робимо, коли свідчимо? І коли ми свідчимо неправдиво?

Свідчити — це практичного те ж, що і говорити, повідомляти щось комусь, поширювати інформацію. Неправдиво ми свідчимо тоді, коли свідомо чи несвідомо говоримо чи пишемо про когось неправду.

Щоби краще зрозуміли, я наведу вам кілька поширених прикладів. Пишеш тематичну атестацію з якогось предмету і не знаєш як виконати завдання. Твій сусід знає розв'язок, і ти наважуєшся просто в

нього списати. Коли вчителька запитує, хто в кого списав, ти стверджуєш, що твій сусід списав у тебе.

Або ситуація вдома. Ти розбив улюблену кружку мами і сказав, що це зробила твоя молодша сестричка, бо знаєш, що мама її точно не покарає, — вона ж іще маленька.

І таких ситуацій багато. З часом, якщо ми не відмовимося від цього методу, наша винахідливість перевершить нас самих і ми вже не знатимемо, що і кому ми говорили, й коли ми говорили правду, а коли ні. У будь-якому разі в таких ситуаціях ми говоримо неправду, яка псує репутацію нашого ближнього і підриває до нього довіру. Та й робимо ми це виключно для власної «користі».

Чому Бог дав таку Заповідь і що може спричинити її невиконання?

У той час, коли жив Мойсей, ані преси, ні телебачення, ні радіо, а тим паче Інтернету ще не було. Але вже тоді люди думали про матеріальне збагачення і домагалися його різними способами, у тому числі, знеславлюючи інших. Сьогодні шляхів для цього ще більше. І дізнатися про це може набагато більше людей. Якщо Бог не застеріг би людину і не заборонив їй цього, то зла було значно більше.

Порушення цієї Заповіді призводить до недовіри між людьми; до викривлення правди, яку часом дуже важко розпізнати серед великої кількості брехні; до того, що людина думає лише про матеріальну наживу, а не про справи Божі.

До прикладу, часто нас запитують про того чи того вчителя: як і що він питає, які оцінки ставить, чи дуже суворий тощо. І ми, через особисті вподобання, говоримо, хто добрий, а хто ні. Найчастіше у таких ситуаціях ми пригадуємо хто які оцінки нам ставив, але не задумуємося над тим, що ця оцінка поставлена об'єктивно, що інколи ми можемо чогось не знати. Від неї ми не стаємо розумнішими чи навпаки. Оцінка означає тільки те, що ми повинні вдосконалюватися, навіть якщо вона й найвища — існує ще багато інформації, якої не знаємо. Негативними висловлюваннями про когось ми не здобудемо ні вищої оцінки, ні більших знань, але можемо нашкодити цій особі. Адже не обов'язково стверджувати, що ця вчителька погана, можна сказати правду, — що вона вимоглива.

Тож перед тим, як щось про когось сказати, добре подумай: чому ти хочеш сказати саме це саме про цю людину; чи буде це добрим учинком; чи сказав би те саме на твоєму місці Ісус; чи приємно було б Йому про себе таке почути; або чи сказав би ти це про когось із своїх родичів чи друзів.

Перед Святом Миколая повправляйся говорити гарні речі навіть про тих, кого не дуже любиш. Знайди і в цих людях гарні риси (а такі в них обов'язково є, просто треба уважніше придивитися), яких досі не зауважував. Гарні справи завжди винагороджують, а погані — карають.

■ *порушення Заповіді призводить до недовіри між людьми*

У НАШІЙ ПОШТІ

Дорогий друже, незабаром день Святого Миколая. Але цього року наш Святий дуже засмучений. Недавно він пригадував минулі роки, коли йому приходило багато листів, в яких ви ділилися з ним своїми мріями та бажаннями, розповідали про свої пригоди, запитували про різні речі. Та останніми днями Миколай часто говорить про те, що він нікому не потрібний і його всі забули. Ми намагалися його переконати, що це не так. Але сум так і не покидає його чола.

Найбільшу радість йому приносять ваші добрі вчинки, гарні знання, ваша любов до Бога. Найкращим подарунком для нього буде трошки вашої уваги та пам'яті, і не тільки вдень його свята.

Він, як завжди, принесе вам багато подарунків і не лише під подушку, але й у ваше серденько.

■ *Він, як завжди, принесе вам багато подарунків!*

Якщо захочете розвеселити Святого теплим словом, яке ви дарували йому ще донедавна, присилайте свій лист у нашу редакцію. Гарних вам дарів! Зі святом, любий отче Миколаю!

ІСТОРІЯ-КРОСВОРД

Прочитай історію та впиши пропущені слова у кросворд. У тексті, де стоять три крапки, замість пропущеного слова, в дужках ми написали цифру, яка відповідає клітинкам кросворду, в які потрібно вписати це слово. Випиши ці відгадані слова на листочок та надішли у редакцію. На переможців чекають подарунки від Святого Миколая.

У ... (11) на 19 грудня у кімнаті Святого Миколая всі подарунки вже були спаковані. Ангели спішили поскладати їх у великі санчата. Один за одним, різного кольору і різної форми, вони заповняли санчата, а чи не ще більше залишалося їх у кімнаті. Святий власноруч допомагав заносити і складати їх.

— Аби тільки встигнути!

— Встигнете, ви ж ... (1), — зауважив один з Ангелів.

— Так, але чудо полягає не в тому, щоби швидко і всім за одну ... (11) доставити подарунки, а в тому, щоби кожен одержав те, що йому потрібно, — так за розмовою Святий поклав у санчата останній пакунок, сів на білого коня і з настанням ночі відправився у далеку путь.

Про те, що це надзвичайний ...(13) Андрійко знав давно, але якось йому не вірилося. І настрою якогось особливого

в нього не було. Після вечері батьки вклали його в ліжечко і пішли спати, порадивши чимшвидше і йому засинати, якщо хоче, щоби Миколай приніс ... (5).

Але Андрійкові не хотілося спати. (9)... не був його найкращим другом. Тому спочатку Андрій витяг книжку, потім забавку, а тоді просто сів біля вікна, заглядаючи у вічі зоряному небу.

— Святий Миколаю, цього року я був дуже чемним: постійно слухав батьків, добре вчився в школі, допомагав бабусі, ходив з дідусем на рибалку, якої я так не люблю. Думаю, я заслужив якогось подарунка. Але він мені не потрібний. Я так хочу тебе побачити.

Мені ...(1) розказала, що тебе нема, що подарунки купують батьки. Знаєш, я їх навіть знайшов. Але я й досі вірю, що ти є. Священик сьогодні розказував про чуда, які ти творив за життя. Я не впевнений, що спромігся б на таке. Але я впевнений, що ти навчив би мене цього. Тому не даруй мені цього року подарунків, просто посидь зі мною. А ...(5) можеш віддати тому, кому він потрібніший.

— І тобі навіть не цікаво, що там загорнуто?

На порозі стояв Миколай, тримаючи у руках коробочку з кольоровими стрічками. Його ... (3) і лагідні очі виказували ...(6), якою палало його ...(12).

— Святий, я вірив, що ти мене почуєш, — Андрійко кинувся в обійми Миколаю і довго його не відпускав. А коли відпустив, то глянув на нього і сказав: «Твій прихід — це найкращий ...(5), а цього можеш комусь віддати».

— Але він твій!

На дворі здійнявся шум. Андрійко визирнув через вікно і побачив білого коня, запряженого у санчата. А в них лежало ще чимало подарунків.

— А що в них?

— Подарунки! — весело зауважив Миколай.

— Я знаю, що подарунки, але які?

— Частину подарунків мені допомагають розносити батьки. Я просто підказую, що потрібно. А іншу частину я розношу сам. У них різне: у тій великій червоній коробці є тепло серця, у голубій — щастя, у жовтій — усмішки, у білій — чистота душі. Ну і таке інше. Кожному те, що йому найбільше потрібно.

— А звідки ти знаєш, що кому потрібно?

— А мені ваші Ангели розповідають. Якщо ... (10) чемна, то Ангел бачить її ... (12), якщо ні — то йому дуже важко розібрати.

— І що тоді?

— Таким я намагаюся принести якнайбільше любові.

— Ти справді ... (2)!

(4) непомітно постукав у двері. Батьки прийшли подивитися, а що ж приніс Миколай їхній дитині цієї ночі.

Андрійко прокинувся.

— А де Святий Миколай? — стурбовано роззирнувся хлопчик.

— Він завжди приходить тихо і йде непомітно — заспокоїла мама.

— А що він тут тобі приніс?

На підлозі стояла та сама ... (8), яку тримав Святий Миколай. Раптом вона почала рухатися, але Андрійко не злякався. Він розв'язав ...(7) і відкрив коробку.

— Там собака! Такий маленький біленький собака! Мамо! Тату!

— Напевно, Святий вирішив, що тобі потрібен... друг, який завжди буде поруч і якому ти зможеш робити добро.

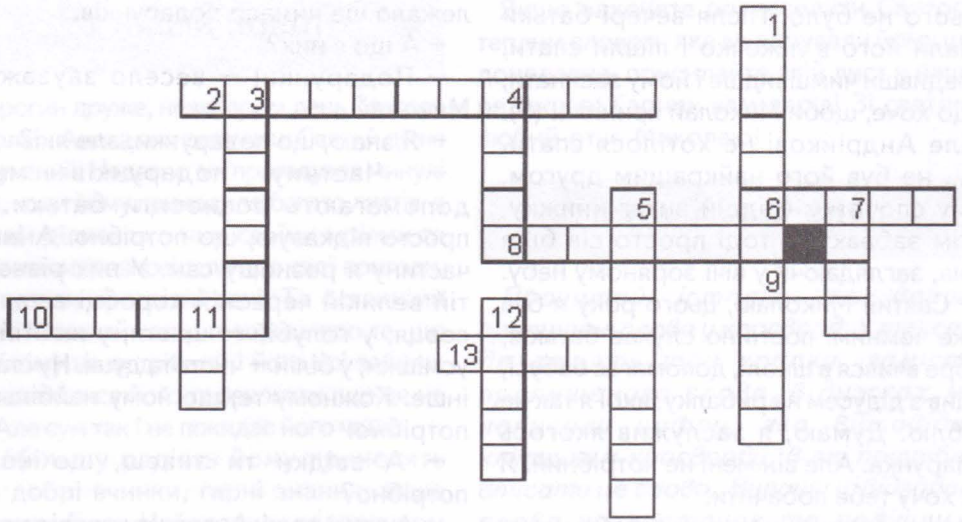

Відповіді на кросворд за жовтень:

По-горизонталі: 2. Груша. 3. Помідор. 6. Часник. 8. Патисон. 9. Кріп. 11. Баклажан. 14. Цибуля. 16. Морква. 17. Петрушка. 19. Салат.

По-вертикалі: 1. Кабачок. 2. Горох. 4. Огірок. 5. Диня. 7. Слива. 10. Перець. 12. Картопля. 13. Кукурудза. 15. Яблуко. 17. Капуста.

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

Соломія КОРНИЧ

— Святий Миколайчику, принеси мені машинку-робота. Я обіцяю бути чемним-пречемним, — молився Ярко ще задовго до свята.

І справді, він був дуже чемним і слухняним. Ну, може, часом і попустував трішки, але ні батьки, ні дідусь з бабусею на нього не гнівалися. Їм було приємно, що Ярко сам застеляє ліжечко, вмивається без вередування, слухає вихователькуу садочку, а що побігає, чи покричить, побавиться, вдаючи з себе хвацького пірата, то ж усі хлоп'ята люблять пустувати.

— Ваш хлопчик такий вихований. Не ображає дівчаток, захищає їх, а також допомагає їм вдягати пальтечка, коли

■ *маленький художник зобразив на аркуші паперу*

йдемо на прогулянку, зняти їх, коли повертаємось. Молодець! — хвалила Ярчика його вихователька Леся Василівна.

—Та це він, мабуть, так для святого Миколая старається, а мине свято, то знов бешкетувати почне, — жартував тато.

Ярослав вважав, що його тато дійсно так думає. І він молився, щоб Господь допоміг йому завжди бути слухняним, добрим і пильно вчитися, коли доведеться йти до школи, а також завжди дивувати і тішити своїх родичів та друзів приємними несподіванками.

— Миколай усім дітям приносить подарунки. Мабуть, і він дуже зрадіє, коли я йому теж приготую подарунок, — — міркував Ярко напередодні свята.

Ярко любив малювати. Тож вирішив, що подарує Святому свої малюночки.

Маленький художник зобразив на аркуші паперу Святого Миколая, коли він спускається з Небес разом з ангелами, та дітей, які чекають на нього. І для Господа хлопчик теж намалював чудовий малюнок. На ньому була зображена Діва Марія з маленьким Ісусиком на руках. Її одяг прикрашали квіти та метелики, на голові блищала золота корона. Ісусик годував пташенят, а навколо літали ангелята та раділи святі.

— Як гарно! Ти можеш стати великим художником, — похвалила внука бабуся, — ти, мабуть, намалював ці картини для Святого Миколая?

— І для Господа Бога, і для Діви Марії та святих теж. Я попрошу, щоби святий Миколай передав мій малюнок Господеві.

Бабусю вже давно не дивували внукові мрії і фантазії, тож вона дала йому серйозну пораду:

— Ти найкраще зробиш, якщо віднесеш ці малюнки до церкви. Там буде виставка дитячих робіт, присвячених святому Миколаю. І Господь, і святий Миколай обов'язково оцінять твій подарунок. А також люди зможуть помилуватися твоєю працею.

— Добре, бабусю, я так і зроблю, — відповів Ярко.

В неділю Ярчик разом з батьками заніс свої малюнки до церкви. Священик похвалив його і пообіцяв, що вони обов'язково будуть на виставці.

Після Служби Божої Ярко поїхав разом з батьками відвідати хвору тітку Марту у лікарні.

Там хлопчик зустрів дуже сумну дівчинку. Йому стало її дуже шкода, тож вирішив запитати у тітки, чому ця дівчинка сумує.

Подарувавши тітці власноруч зроблену листівку, на якій були зображені її улюблені квіти, Славчик запитав:

— Тітко Марто, а хто ця маленька дівчинка, яку я щойно зустрів у коридорі? І чому вона така сумна?

— Її звуть Тамара. Вона втратила свою родину під час воєнних дій в Грузії. В Україні родичів теж не залишилося. Дівчинка дуже сумує за рідними, за своєю домівкою. Вона пережила великий шок, тож її забрали у лікарню, а потім, мабуть, віддадуть у дитячий будинок.

Ярка дуже вразила історія Тамари. Йому враз стали нецікавими його забавки, книжки, більше не хотілося машинки-робота. Натомість хлопчик думав, як хоч трішки розвеселити дівчинку.

— Може їй подарувати усі мої машинки? Але ж дівчата переважно люблять ляльки, а їх у мене нема. Що ж мені робити? Миколаю святий! Не треба мені подарунків, краще зроби так, щоби Тамара стала веселішою. Я знаю, що її родину не можливо повернути, але допоможи їй знайти багато друзів, які її любитимуть. Я б віддав усі свої іграшки, улюблені книжки про козаків та про піратів за її усмішку.

Вдома усі зауважили, що Ярко якийсь не такий. Він утратив апетит і не схотів їсти смачний обід, не тішився збірочкою

українських казок, яку йому подарувала тітка.

— Синочку, що трапилося? Може ти захворів? — тривожилася мама.

— Ні, я здоровий! — відповів Ярко.

— Але ти чимось дуже стурбований. Розкажи мені, будь-ласка, що трапилося.

— Мамо, я сьогодні бачив в лікарні грузинську дівчинку Тамару. Вона залишилась без сім'ї і друзів. Мені її так шкода. Може, слід продати усі свої іграшки і книжки, щоби подарувати їй багато гарних ляльок? Чи може Миколай подарувати їй нових батьків? Якщо йому буде важко, то хай не приносить мені машинку-робота і інші подарунки. Я вже їх не хочу. Хай краще зробить Тамару щасливою.

Мама всміхнулася якоюсь особливою усмішкою, доброю, ледь журливою, і промовила:

— Продавати свої іграшки і книжки не треба. Я подумаю, як можна допомогти Тамарі. А зараз заспокойся і поїж, бо захворієш.

Ярчик вірив, що мама щось придумає, і трохи заспокоївся. Він продовжував молитися за свою грузинську знайому.

Через декілька днів тато повернувся з роботи схвильованим і повідомив новину:

— Синку, у тебе, можливо, з'явиться сестричка. Ми вирішили взяти Тамару в нашу сім'ю. У посольстві Грузії нам пообіцяли допомогти з оформленням потрібних документів. Але дівчинку можна забрати до нас вже наприкінці тижня. Їй буде краще пожити у нас вдома, аніж у лікарні чи дитячому будинку. В неділю ми поїдемо і заберемо її в наш дім.

— Ура! Господь мене почув! Дякую Тобі, Боже! І тобі дякую, святий Миколаю! — зрадів Ярослав. І раптом запитав злякано:

— Ой, а як же я з нею розмовлятиму, вона ж — грузинка, а я українець?

■ *Ярко любив малювати*

— О, можеш не хвилюватися! Тамара трохи знає українську мову, бо її мама була з України, а для тебе буде нагода навчитися грузинської мови, — засміявся тато.

В неділю щасливий і схвильований Славчик першим увійшов в палату до Тамари.

— Привіт! Мене звати Ярко! — представився він і подарував дівчинці гарну ляльку.

— Привіт! А я вже тебе знаю! Пані Марта, твоя тітка, мені багато про тебе розповідала. Дякую Тобі за таку гарну ляльку, — відповіла вона, старанно і повільно вимовляючи важкі українські слова.

— Шені чіриме[1]! Ласкаво просимо! Це, на жаль, єдина фраза, яку я знаю грузинською, — промовив Ярко.

— Нічого, я тебе навчу, — усміхнулася Тамара.

Ярчик вирішив, що кращого подарунка від Святого Миколая, аніж усмішка його нової товаришки, він ще ніколи не отримував.

Шені чіриме[1] – Твоє лихо мені. Ласкаве звертання у грузинів.

ЛИСТ СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Наталя НАЗАР

Після дивної ночі світлий ранок настав.
Я розплющую очі... Свій дарунок дістав
З-під подушки м'якої. А за вікнами — сніг
Тої нічки святої білим килимом ліг.

Загубились сніжинки під покровом зими...
Цілий рік тої нічки сподівалися ми.
Я просив в Миколая книжку і олівці,
І дарунок жаданий вже тримав у руці.

■ *я писав Миколаю у дитинстві*

Я писав Миколаю у дитинстві листи.
Він читав і приносив те, що міг принести.
Ну а роки злетіли, мов за вікнами сніг...
Діти завжди радіють подарункам усім.

А тепер Миколай — мені пише листи:
«Поможи мені, друже, щось комусь принести!
Сироті в дитбудинку, що живе без батьків,
І отому, що їсти ходить до смітників.

І сумному, що просто біля тебе пройде, —
Хай у тобі розраду та втіху знайде.
А коли у кишені вже не буде гроша,
Пам'ятай — у людини є безсмертна душа!».

■ *«Поможи мені, друже...»*

УВАГА!

Нагадуємо, що до березня 2009 триває конкурс «Слово майбутнього». Ми очікуємо Ваших прозових та поетичних творів у друкованому вигляді з позначкою «На конкурс». Переможців нагородимо цінними та цікавими призами. Творчих Вам успіхів!

КРОСВОРД «СВЯТИЙ МИКОЛАЙ»

Подала Соломія КОРНИЧ

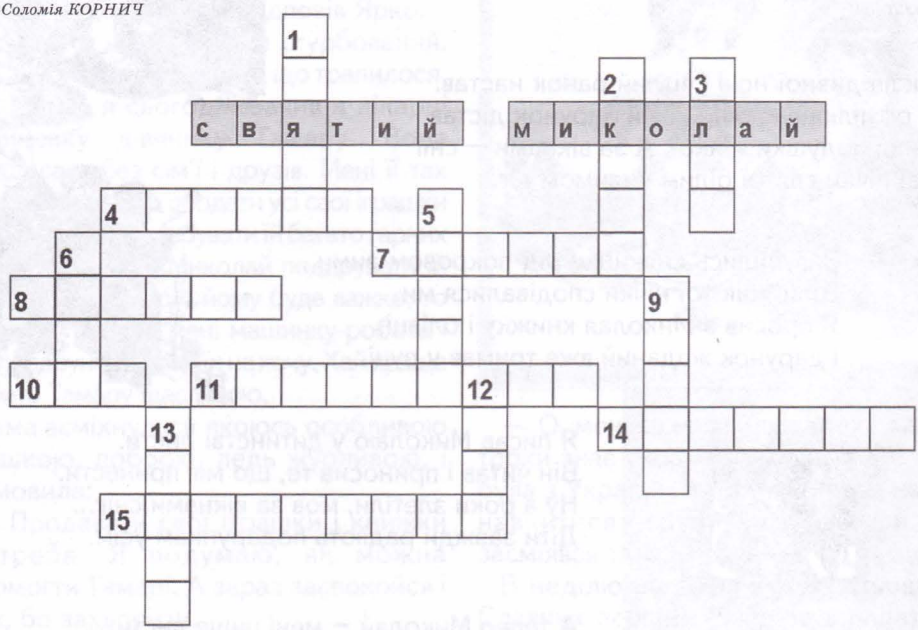

По горизонталі: 4. «Летить ..., А по сніжку, В тепленькім, гарнім кожушку Приходить уночі в наш край Нам любий, добрий Миколай». (Христина Неофіта). 7. Без неї важко собі уявити Святого Миколая. У ній Святий Чудотворець ховає свою усмішку. 8. Місто у Малій Азії, де народився Святий Миколай. 10. «Вже надходить ... чарівна, спить увесь рідненький край». (Ірина Шевчук «Миколай, Миколай, Ти до нас завітай»). 11. «Тиха нічка, світять зорі, Сніг біленький мерехтить. За селом, ген там, під лісом, Десь ... гомонить». (Роман Завадович «Каравана йде свята»). 14. «Бідні діти в убогій хатині В темний вечір стиха розмовляють, Аж тут ...в подертій свитині На порозі став — його вітають». (Юрій Шкрумеляк «Дар Святого Миколая»). 15. «Миколай сів у санки, ...поганяє, Коні мчать поміж хмарки — Швидше, дітвора ж чекає На даруночки оті, Бо молились Миколаю». (Марія Прокопець «Незвичайний подарунок»).

По вертикалі: 1. «...Миколая вже прийшло до нас». (Ірина Шевчук (Величальна Святому Миколаю»). 2. «Гамором лунає ..., Раптом стихло — від дверей З усміхом іде спроквола Він — дідусь, Святий Микола, Милий гість і друг дітей». (Іванна Савицька «Гостина Святого Миколая»). 3. «Ген високо понад хмари Мріє там молочний шлях, Світить місяць, сяють зорі — Миколай мчить на санках».(Олександра Мудра «Пісня про Святого Миколая»). 5. «Заступник наш добродій Миколай , Він учить нас любити рідний край І для потомків берегти Дніпро, Для України сіяти ...». («Робіть добро» муз. Богдан Янівського). 6. Місто в Італії, де знаходяться мощі Святого Миколая. 9. «Свято, свято в дітвори: покидали всі двори, бо приніс їм ангел вість, що спішить жаданий ... — Миколай наш добрий гість». (Святий Миколай» муз. Віри Соломіної). 12. «Хочу я побачить ...І сьогодні спать не буду». (В. Паронова «Зустріч»). 13. Пора, коли ви прокидаєтесь і розглядаєте чудові даруночки від Святого Миколая.

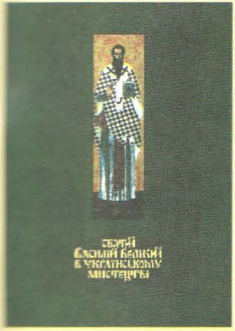

Олег Сидор
«Святий Василій Великий в українському мистецтві»
– Львів: Місіонер, 2008 – 512 с.

Книга «Святий Василій Великий в українському мистецтві» — результат вперше в Україні проведеної роботи по дослідженню релігійного культу св. Василія Великого, одного з найвідоміших і найбільше шанованих Учителів та Отців Церкви. Його початки сягають моменту хрещення Руси-України св. Володимиром Великим (хрестильне ім'я якого — Василій), а результатом його розквіту упродовж уже тисячі років стали численні посвячені йому храми, літературні твори місцевих авторів, релігійні пісні. Важливою складовою видання є кількісно значний і вагомий з огляду історикокультурної вартости корпус близько трьохсот мистецьких пам'яток архітектури, монументального малярства, іконопису професійного і народного, виробів прикладного мистецтва, скульптури, графіки. Вони представляють творчість анонімних і відомих поіменно мистців із різних регіонів України, віддзеркалюють стильові течії в українському сакральному мистецтві, дають уявлення про загальнокультурні тенденції кожної епохи, а водночас — і про індивідуальні особливості мистецької манери їх авторів від XI — аж до XX ст. Тим самим видання помітно доповнює загальний образ багатогранної і глибокої духовної культури народу, допомагає зрозуміти суттісні аспекти розвитку українського сакрального мистецтва — через призму іконографії св. Василія Великого.

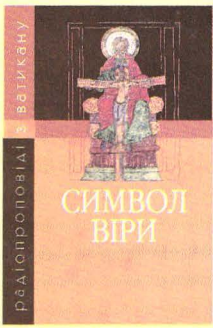

Символ віри. Радіопроповіді з Ватикану
— Львів: Місіонер, 2008. — 232 с.

У книзі вміщено радіопроповіді визначних отців Церкви, що звучали в українському ефірі з Ватикану впродовж «року віри» (1967-1968 рр.). Це роздуми і тлумачення тих правд, яких навчає нас Символ віри. Катехитичну серію про Символ віри завершує урочиста «Ісповідь віри Павла IV». Тексти проповідей надруковані редакцією «Української Духовної бібліотеки» 1972 року в Римі. Книга потрібна усім, хто вивчає і проповідує Боже слово.

Томас Ерне «Моя перша книжка про Ісуса»
— Львів: Місіонер, 2008. — 10 с.

У цій книжечці — п'ять вибраних євангельських оповідань з життя Господа нашого Ісуса Христа, що знайомлять маленького читача з християнським вченням.

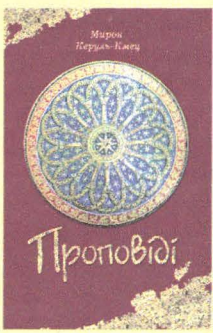

Мирон Керуль-Кмец
«Проповіді» — Львів: Місіонер, 2008. — 280 с.

Кожна людина у своєму житті зустрічається із труднощами, непорозумінням та горем...

І як серед усіх цих незгод зберігати рівновагу, знаходити сили, щоб продовжувати свою земну мандрівку до вічности? Цьому допоможуть приймання св. Тайн, піст, молитва, але також і духовні читання.

Книга М. Керуля-Кмеца побудована у формі проповідей на кожну неділю церковного року та найбільші свята. Читач може віднайти у них цінні поради, як поступати на щодень і кожної миті свого життя. Нехай ця книга буде цінним «путівником» та дороговказом для кожного з нас.

Карл Ранер Що маємо чинити зараз? – Львів: Місіонер, 2008. – 56 с.

Книжка німецького богослова містить чотири медитації над приготуванням людини до приходу Спасителя. Вона дає змогу заглибитися у сутність Господньої ласки й любові, у сенс очищення і страждання. Видання зацікавить кожне серце, яке прагне і шукає Бога.

о. Василь Зінько, ЧСВВ

Релігійні хвилини. – Львів: Місіонер, 2008. – 120 с.

Дорогий Читачу! В твоїх руках остання книга незабутнього отця Василя Зінька, ЧСВВ. Богу було угодно, щоб ця його остання книга була автобіографічна. Бо хто ліпше повідав би нам про цю унікальну людину, як не сам автор? Ця книга – своєрідні образки з його життя, короткі фрагменти-спалахи з далекого дитинства, ранньої юности, зрілого священства.

З питань придбання літератури звертатися за адресою: вул. Б. Хмельницького, 40 м. Львів 79019
тел.: 80952602157, (032) 272-90-80 shop@missioner.com.ua

Любов ДІВЧУР

«МІСІОНАР» ДО КОЖНОЇ ОСЕЛІ!»

Хто ще не читав «Місіонар»,
Він 110 літ відсвяткував,
Християнський це часопис,
У житті — духовний компас,
Той щасливий, хто його придбав.

Світом вже мандрує стільки літ!
Місію виконує, як слід,
Побував не в одній хаті,
Розпалив він там багаття,
Де відвічний був духовнтй лід,

Пресвятого Серця цінний дар,
Всіма люблений журнал «Місіонар».
Він потішить і розрадить,
У житті тебе не зрадить,
Він для кожного учитель і буквар.

Ти його до себе в гості запроси,
Він, мов свіжість світанкової роси,
Зоря ясна серед ночі,
З пітьми виведе охоче,
Залишитися в оселі попроси.

Посели в своїй світлиці назавжди,
В ній не буде ані горя, ні біди,
Все читай з дітьми охоче,
Вранці, вдень та серед ночі,
Незабаром вже збиратимеш плоди.

Передплачуйте
країнський християнський часопис «Місіонар»

Передплатний індекс – 23959
Вартість передплати
на один місяць – 3 грн. 18 коп.,
на три місяці – 9 грн. 54 коп.,
на шість місяців – 19 грн. 08 коп.,
на одинадцять місяців – 34 грн. 98 коп.

Інформацію про передплату читайте на ст. 160 Каталогу видань України, 2009 рік